

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Laupäeval, 9. märtsil 1974

Nr 19 (3907)

16. aastakäik

Konsul Linkhorst: Meil on praegu käes nagu uus ärkamisaeg

TORONTO (EPL) – Meil on käes praegu nagu uus ärkamisaeg ja uue iseseisvuse ettevalmistamise ajastu, märkis E.V. konsul Aksel Linkhorst New Yorgist Torontos toimunud Vabariigi aastapäeva aktuse kõnes, mida kuulasid 1200 inimest Toronto ülikooli suures aulas. Eesti rahva ajaloost näeme, ütles konsul, et kõik arenes aeglaselt ja samm-sammult. Mõnedel katkes nagu siingi kannatus ja esines ettekuulutajaid, kes pidasid paratamatuks suure vene rahvaga ühtesulamist. Ajalugu on aga näidanud, et allaheitmise pooldajad ei ole eesti rahva enamuses ega ka ajaloos hindamist leidnud.

– Kaasaegse eesti nooruse kannatlikkuse ja vastupanuvõime paneb selline aeglane areng raskete proovile.

Meie tahame tänasel pidulikul päeval oma lootust avaldada, et eesti noored selle prooviala sihtkeiti vastu peavad ja valmis on kui isade maa kutsus.

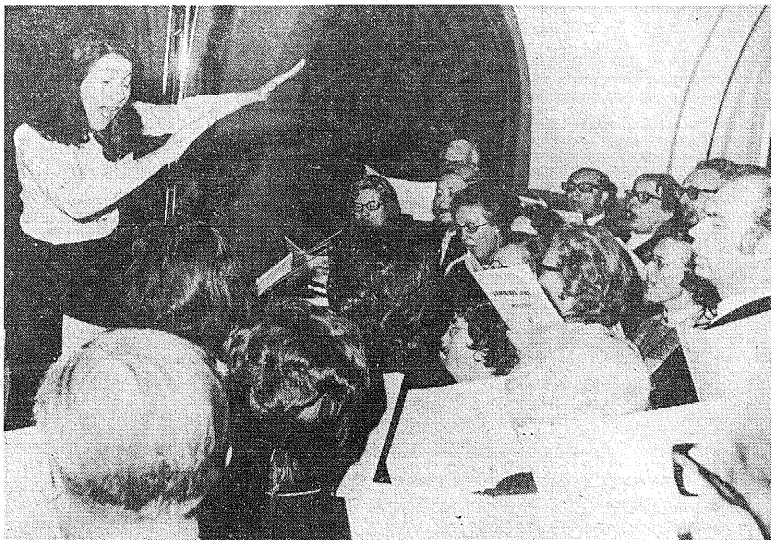
Kõneleja tuletas meelde, et totalitaarsete suurriikide ahned taotlused tekitavad murranguid ja rahutusi maailmas. Kahe totalitaarse suurriigi – N. Liidu ja Hitleri-Saksamaa tugevnenine pühkis minema öölsamadele printsipidele toetunud rahvate elukorralduse. Mõle-

mad hakkasid omavahel Euroopat jagama. See tabas ka Eestit.

Nüüd ei eksisteeri enam Euroopas kahte domineerivat suurriiki, vaid ainult üks – idapoolne neist kahest – on jä-

Järg lk. 11

Tobiase-juubel kaugete külalistega

Rudolf Tobiase dirigendist ja pianistist tütretütar Maaja Duesberg juhatab temperamendikalt Stockholmi kirikukoori (vasakul), paremal Maaja Duesberg koos

Stockholmi EELK peapiiskopliku koguduse segakoori juhi Jüri Raidiga. (EPL-foto Lepper).

Eesti kirikumuusika suurmehe Rudolf Tobiase 100-aastase sünnipäeva tähistamine Stockholmis möödunud pühapäeval kujunes erakordseks muusikaliseks sündmuseks juba erakordsete kaugete kül-

liste tõttu: Rudolf Tobiase enda tütretütar ja muusikalise pärandi edasikandja (võitis äsja pianistide võitluse Pariisis, juhatab koore, m.h. ka meeskoori New Yorgis).

Maaja Duesberg juhatab kii-

lalisena Stockholmi peapiiskopliku koguduse segakoori, orelkunstnik prof. Carl Otto Mårtson Hannoverist ja tema saksa- ja inglise päritoluga, ent eesti keelt laulev sopranist abikaasa Eva Wilson solistidena.

Viimane võitis hiljuti Saksamaa ülemaalsel lauluvõitluse esikoha ja on selle tulemusena kontrakteeritud kontsertideks seal üle maa kahe aasta jooksul. Eva Wilson oli Hannoveri konservatooriumis m.h. ka

prof. Mårtsoni õpilane.

Nad abiellusid alles jõulu eel ja pulmareisiks kujunes turnee USA ja Kanada eestlaste juurde. "See oli väliskülastuste teene," et Rudolf Tobiase juubelil

Järg lk. 11

Sahharov: 1,7 miljonit vene vangilaagreis

MOSKVA (UPI) – N. Liidu akadeemik ja kuulus teadlaskas Andrej Sahharov, kes viimasel ajal on põlu all oma avaliku teo ütlemlise pärast N. Liidu režiimil ja olude kohta, väidab ühes dokumendis, mida Moskvas levitati välisajakirjanikele, et N. Liidu vanglates ja vangilaagrites hoitakse praegu kinni 1,7 miljonit inimest. Need kannatavad alatoitluse ja surve all.

Sahharov pöördub üleskutses maailma rahvusvaheliste organisatsioonide, eeskätt Rahvusvahelise Punase Risti poole, et need loobuksid oma senisest neutraalsusest hoiakust ja protesteeriks jõuliselt inimõiguste rikkumiste vastu praeguses N. Liidus.

Sahharov, kes on N. Liidu inimõiguste komisjoni organ,

mis on loodud eravilsi esimeheks, ütles nagu Aleksander Solženitsõn oma viimases raamatuskil, et nende arvukate vangilaagrite olemasolu tõttu on suur osa N. Liidust kuulutatud keelatud alaks välismaalastele.

Sahharovi üleskutses moodustab 30-leheküljeline eessõna

Järg lk. 11

Mustapea austus Pätsile

HAMBURG (EPL) – 23. märtsil 1974 tähistatakse Mustapeade Klubi 575 aastast sünnipäeva Hamburgis. Sel puhul mälestatakse ka Konstantin Pätsi, keda valiti auvennaks 1938.a. Tallinnas.

Vastava kõnega esineb pidustustel viimane Saksa Kultuurirahvaste president pr.phil. Hellmuth Weiss.

Inglismaal on Wilson taas võimul

Inglismaa konservatiivide juht Heath kaotas ekstrasvalimised äärmiselt vähesel mandaadide arvuga. Uuesti võimule tulnud labour-erakonna juht Harold Wilson moodustas vähemussvalitsuse. Välisministriks sai James Callaghan, siseministriks Roy Jenkins ja kaitseministriks Roy Mason. Inglise poliitilistes ringkondades tekitas üllatust Michael Footi nimetamine tööministriks.

Footi peetakse üldiselt osavaks ja energiliseks poliitikuks, kel alati on olnud head suhted ametiühingutega.

Tööministri ülesandeks jääb suhteliselt stagnaatsiooni inglise tööstuse ja talu ühtlustamine, ühesaane, mis paljude arvates on praegu lootusetult raske.

Peaminister Wilson esineb

seks ülesandeks on likvideerida suurtreiki soekaevandustes, mis on otseselt ruineerinud riigi majandusele. Sõastreigi likvideerimiseks pakkus Wilson poole rohkem kui Heath seda pida võimalikuks. Kaevurid nõustusid ja esmaspäeval lähevad kaevandades taas tööle.

Järg lk. 11

EPL

Laupäeval, 9. märtsil 1974

"Abi" Soomest

Mäng nn. IB-afääri ümber kestab edasi. Kui vahepeal Solzhnitsõni oma raamatuga ja Venemaalt väljasaatmisega huvi siin Rootsis asja vastu vähendas, siis otsiti asjale osavalt uus aspekt sellega, et Jan Myrdal sõitis Soome ja avaldas seal üleskute IB-afääri ülevõtmiseks nende materjalide osas, milliste avaldamine Rootsis võiks muutuda kardetavaks (Bratti ja Guillou protsessid olid hoiatuseks).

Õhtuleht Ilta-Sanomant, nähtavasti varustatud Rootsi materjalidega, tuli vastu Myrdali soovile ja nüüd olgi leitud soovitud "uus aspekt", seekord määratud häirima Rootsi vahetust Soomega ja Soome vahetust Soomega N. Lüduga. See tähendab seda, et rootslaste endi "siseasja" püütakse üles puhuda rahvusvaheliseks probleemiks.

Arvestuste kohaselt tuleks Soome esitada ametlik protest päästmaks nägu kardetava ja iga vähimatki sammu jälgiva Moskva ees.

Kõige selle taustal ilmneb üha selgemini, et vasakärmsuslike, s.t. kommunistlike ringkondade eesmärgiks on olnud õhutada üldsust rootsi demokraatliku valitsuse ja demokraatia enesekaitseorganite vastu, teiselt poolt aga luua suurele kommunistlikule idanaabrile pidepunkte võimalikeks süüdistusteks Skandinaavia suunas.

Ka afääri ülespuhujatel on teada, et kõige ühedamalt ja põhjalikumalt spionaaživõrku nii Rootsis, Soomes kui ka teistes Skandinaavia maades, rääkimata kogu vabast maailmast, omab just kommunistlik N. Liit. Maa, kes on kokkuleppele Hiltiga likvideerinud Balti riigid ja selle kokkuleppe tagajärjel saanud kontrolli ka Soome üle, kuigi seal anastamine Talve- ja Jätkusõdade tõttu otsekohe ei saanud teostuda.

Kõige selle taustal oleks muidugi otse kuritegu, kui Rootsi iseseisvuse ja riikliku julgeoleku eest vastutavad võimud ei tunneks huvi, mis idapool tehakse ja kavatakse. Kas kujutavatel meel inimesed, kes massimeedias väidavad, et nad on Rootsi riigi ja rahva huvide eest väljas, et spioneerimisvabadus peab olema ainult kommunistlikele

maadel ja demokraatiad peavad valitselt, käed rüpes ootama oma võimaliku anastaja samme?

Et Rootsi, kes on ülimalt huvitatud Soome iseseisvusest juba "puhvri" vajaduse tõttu ja sageli rahvusvahelisel areenil on toiminud just selle maa huvide arvestades, otseselt astuks samme, mis võiks talle kahjuks tulla, on ebausutav. Sellepärast ei ole põhjust ka kahelda, kui Rootsi Ülemjuhtaja ja Synnergren kategooriliselt ümber lükkab fantastilised jutustused soome kõmulehtedes, nagu oleks rootsi luure päris avalikult soome piirihetelides tube üürinud ja seal kuulamisaparatuurid üles seadnud seliselt, et teenijadidrukud neilt võisid tolm pühkimas käia.

Teenijadidrukud, keda rootsi monopolraadio vasakäärmsuslike reporterid nüüd avalikuse ette toovad mingite "tõetunnistajate" Nii naiivselt ei ole isegi amatöörid Bratt ja Guillou toiminud oma spionaazhis rootsi riigikaitsele luure vastu.

Selles olukorras on arusaadav, et Soome valitsus ei ruttu IB-afääri ülespuhujate mõrda minemise. Rootsi võimude demontit usutakse seal iselmselt rohkem kui rootsi oma massimeediumid.

Loomulikult on see demokraatia tugevuseks, kui kriitika on võimalik ja lubatud ka riigivõimu teostamise küsimus. Demokraatia on pealegi ehitatud seliselt, et äärmiselt raske on midagi teha ilma demokraatlike organite kontrollita ja teadmiste. Ka IB tegevus on toimunud ikkagi valitsuse, ülemjuhutuse ja parlamentaarse kontrolli all. Selle pärast on silmatorkav, kui rünnakud iselmselt ei ole niivõrd tingitud ajakirjanduslikust sensatsioonihuvist, kui just tahtest kompromiteerida seaduslike kontrollorganeid kõige kõrgemal demokraatia nivoos – ühesõnaga kogu demokraatiat.

Et riigi ja riigikaitse huvid on tunduvalt kahjustatud, on selgunud juba protsessil esitud pedaveate ja vastutavate isikute tunnistustest. Seda üllatavam on teadlik afääri ülekandmine rahvusvahelisele pinnale ja nii rünnakud, et kahju valmistatakse mitte ükski Rootsile, vaid ka Soomele.

Suvikodudesse registreerimine

Eesti Abi suvikodudesse registreerimine algab 14. märtsil. Ka sel aastal töötavad kaks suvikodu "Kungla". Registreerimiseks on "Ojamaa" Gotlandil vastavalt Erna Klemmeri ja Ivi Erendi juhtimisel.

KUNGLA

Kungla suvikodu 40 kohaga asub Björkö saarel Östersjös, Norrtälje linnast kirde, kuhu on maadhenes Väddö kaudu. Stockholmist pääseb suvikodusse ka saaresti.

Erna Klemmer, Kungla juhataja

kuvahelisel mereteel kaudu kiir-laevaga "Prinsen".

Suvikodu majad asuvad arvatavalt rannakrundi ja merekalda asu-tes pesemisruum-saun, Võrk-, badmintoni- ja korvpalliväljakud, mänguruum lauatennise mängimiseks jm. Kungla stardib kolmapäeval, 12. juunil ja lõpeb teisipäeval, 9. juulil.

Alates 10. juulist on Kungla ruume võimalik kasutada puhkuse veetmiseks. Juhatajaks on valitud Stockholmis Eesti Lastelaia juhataja Erna Klemmer, kes viimasel neljal aastal on olnud Kungla suvikodu juhataja.

Kasvatjad: Anne Pajula, Valve Mersaas, Jaan Adamson. Keeleõpetaja-kasv. Jüri Romot. Pere-naise: Helene Viik. Pere-naise abi-line: Maria Broberg.

OJAMAA

Ojamaa suvikodu 62 kohaga asub Lörjes Gotlandi põhjaosas Helvi lähedal.

Külaliste kontsert

Pühapäeval, 10. märtsil kell 16 toimub Stockholmis Medborgarhuseti suures saalis sopran Eva Wilson-Mårtenssoni eseseisv kontsert. Klaverisaatjaks on Karl Bergmannann Hannoverist.

Tahaksin pianisti kohta lühidalt ütelda paar tutvustavat sõna:

Karl Bergmannann õppis Saksa-maal Detmoldi muusika akadeemias professor Conrad Hanseni juures. Ta võitis neli korda osa Saksa muusikanõukogu poolt kor-raldatud noorte kunstrikkude võistlusest, saades iga kord esime auhinna. Ta võitis osa ka Müncheni ringhäälingu poolt kor-raldatud võistlusest, kus ta sai esimese auhinna ka parima "pri-ma vista" mängijana.

Ta on korduvalt esinenud ring-häälingus ja tema plaadid on li-munud Detusche Grammofon Ge-sellschafti väljaandena. Ta on esi-nenud kõikides Euroopa muusika keskustes ka Kanadas, aga mis kõige tähtsam, ta on tuline Eesti muusika sõber, millega tutvustas teda meie rahvusvahelise kuulsu-sega tenor Arno Põld.

Ta töötas pikemat aega Hamb-ruki muusikakooli juures, praegu kammermuusika alal dot-sendina, Hannoveri muusikakooli juures.

CARL MÄRTSON

Eksamid

Karlsruhe tehnikakooli Sak-samaal lõpetas diplomeeritud in-sener-architektina Indrek Härm Stockholmist.

Kohalik elu

GÖTEBORG

E. Maja Klubi teatab Göteborgi Eesti Majas toimub klubi korraldusel Elmar Ojaste et-takanne "Eesti DP postmargid Saksamaal". Loeng toetub 10. märtsil kl. 17. Eesti Maja Klubi korralne aastapeakoosolek leiab aset pühapäeval, 17. märtsil Eesti Majas algusega kl. 14. Päevakor-ras: Koosoleku avamine ja raken-damine, 1973 tegevuse ja majan-duse aruanne, 1974 eelarve ja te-gevuskava, valimised ja läbirää-kimised. Koosolekust palutakse kõiki liikmeid osa võtta.

Klubi juhatus teatab veel, klubi ruumides on nüüd ka võimalus värvustelevisiori vaatamiseks aega mööda saata.

H. Lebert 50-aastane

Stockholmis tähistas 7. märtsil oma 50-nädal sünnipäeva Põllu-töministeeriumi osakonnadi-rector Hans Lebert.

Külastage
ESTI MAJA
WALLING. 34-1

Registreerimislehed on saadaval alates 14. märtsist Eesti Algkoolis Stockholmis, Eesti Lastelaas, täienduskoolides ja Suvikodu Kuratoriumis. Laste registreerimist võetakse vastu ka telefoni teel.

Muu informatsioon saadetakse suvikodudesse registreeritud laste vanemale hiljemalt maikuu jook-sul.

Motiivinäitus "TALLINN"

Õlismaale, graafikat, joonistusi.

Esinevad kunstnikud M. Bor-meister, R. Kuljo, Silvia Aulio-Linhares, E. Lehis, H. Tannberg, A. Sivi, R. Uutma jt.

Näitus kestab kuni 15. märtsini

VÄLIS-ESTI GALERII

Lilla Nygatan 8, Stockholm
T-paatus Gamla Stan
Tel. 08/11 50 40, 11 50 60

EESTI PÄEVALEHT

Eestiska Dagbladet
Peatoimetaja Juhana Kokia
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja tallitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiadress: Box 697
101 29 Stockholm I
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilistunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispõstgiri nr. 15 67 70-0
Kuulutussarvete postgiri 60 59 00-0,
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:
Aasta kr. 170:--
Termin (4 kuud) kr. 62:--
Kuu kr. 17:--
Väljaandja EESTI PÄEVALEHT
FÖRLAGS AB
Trükkija: Eskilistuna-Kurirens
Tryckeri AB Eskilstuna 1974

KLA

Metsakodu talihari ja sport

Talispordi päeva ja Tallharja pühapäevade toimum. Metsakodus laupäeval, 16. märtsil.

Ajaluste traditsioonilise kala-pöügi võistlusega kl. 10.30. Kala-pöüki vaba, teatud arvu pöügristi saab laenata. Samal ajal vahastu juhatuskõik gruppides või ükselt.

Kl. 13 sportlik söök. Järgnevalt näitab Juhana Talvik filmi Eesti Pevadeat Kanadas. Õhtul tants ja koldetule ääres istumine.

Osavõttuks registreeruda hilje-malt teisipäeval, 12. märtsil tel. 0615/146 74 või aadressil Ilmar Ka-jandi, Varenbergsgatan 21, 621 00 Falköping.

Varför inte bli något med musik?

Vet Du om att arbetsmarknaden för blivande musikalärer, musik-pedagoger och orkestermusiker står och väntar på Dig! Det saknas behöriga lärare till mer än hundra av alla musikalärarjänster, orkestrarna söker på grund av musikerbristen arbetskraft långt utan-för landets gränser.

MUSIKHÖGSKOLORNA I STOCKHOLM, GÖTEBORG OCH MALMÖ utbildar musikalärer, kyrkomusiker, musikpedagoger, sång-are och instrumentalister. I Stockholm utbildas dessutom dirigenter, tonsättare och pianostudenter.

Anmälan till vårens inträdesprov insändes till resp skola senast den 31 mars.

Inträdesprov ordnas i Stockholm, Göteborg och Malmö under tiden 20–31 maj, för sökande till dirigentklass i slutet av april. Ytterligare upplysningar lämnas i prospekt som kan erhållas från högskolorna.

Musikhögskolan i Stockholm	Musikhögskolan i Göteborg	Musikhögskolan i Malmö
Valhallavägen 103–109 115 31 Stockholm tfn 08/63 11 90	Ekmanstans 7 412 56 Göteborg tfn 031/20 36 24	Fridhemsvägen 2 217 74 Malmö tfn 040/670 40

Noorteraamatute auhind Lumistele

NEW YORK (VES) — Ennu-nimelise noorsookirjanduse auhinna loojaks ja annetajaks on üks isa, kes kaotas surma läbi oma poja varases nooruses. Auhind antakse välja igal aastal saja dollari suuruselise auhinna parimale noorsooraamatule. Kui noorsooraamatuid antud aastal ei ole ilmunud, võimaldab pühikiri määrata auhind zhüril poolt valitud ilukirjanduslikule teosele. Lähtudes seisukohast, et möödunud aastal noorsooraamatuid ei ilmunud, otsustas zhüril määrata auhinna "Kultuuri" kirjastusel ilmunud dr. Leho Lumiste raamatule "Alamuse Andres", mida võib soovitada noorsoole hea lugemismaterjalina.

Zhüril, millesse kuulusid: mag. Mall Jürma, dr. Viktor Kõressaar ja keeleteadlane Kadri Niider, põhjendas oma otsust järgmiselt: "Alamuse Andres" on biograafil-

ne jutustus meie noorsookirjanduse klassikust Oskar Lutsust, keda ka iga väliseesti noor tunneb. Ei ole vist ühtki noort, kes ei oleks lugenud ja nautinud Lutsu "Kevadet". Lehi Lumiste on kirjaniik Lutsu eluloo ja loomingulise arengu kirja pannud elavas jutustavas vormis ja heas eesti keeles. Raamatus leidub rohkesti alnet kirjaniiku kodukoha, perekonna, kooli, ta romaani ja näidendite tege-laste ja kirjaniiku esinemiste kohta. Ka on selles mälestusi temast teistelt isikutelt. Lugeja saab huvitava pildi kirjaniiku karakterist ja ta loomingu tagapõhjast. Pealegi sisaldab raamat rohkesti ülevõtteid kirjaniikust, ta kodukohast, kodust Tartus ja kirjaniikuga seotud paikadest.

Ennu-nim. auhind, mida haldab Eesti Kultuurfond, kuulutatakse välja igal aastal Eesti Vabariigi aastapäeval.

Noorte kirjandus-võistluse võitjad

WASHINGTON (EPL) — Eesti Vabariigi aastapäeval kuulutas Eesti Vabadusvõitlejate Liidu noorte kirjandusvõistluse komisjon koosseisus kirjanik Fedro Krusten, mag. Leena Keerdoja ja huletaja Jyri Kork välja ülemaailmse võistluse tulemused.

Kuna seekord oli kirjutajad saanud arvukalt ja enamuse otse ülalavalitud meeldivas eesti keeles, võitis komisjon auhindamise aluseks isikupärase ja värske väljendusviisi, nooruslikult terava tähelepanekuvõime ning jutu "ladususe".

Esimene auhind 100 dollarit langes tööle "Üks erinev jutustus" (Kalevipoeg II), kus väga hea huumori ja uute vaatevinklite kaudu kerkis silme ette elu skaudilaagris. Ümbriku avamisel osutus võitjaks Jaak T. Järve, Tottenhamist, Kanadas (17 a. vana).

Teise auhinna 75 dollarit võitis märgusõna Kaja all kirjutatud lugu "Maailmalaager Kotjajärve mälestusi", kus ladusas keeles ja huvitavate isikupäraste piltidega on toodud kirjeldus gaidilaagri sündmustest. Võitjaks osutus 13-aastane Maris-Ann Heinmaa elukohaga Willowdale, Kanada.

Kolmas auhind, 60 dollarit langes põnevale t-f (teaduslik-fantastilisele) seiklusloole "Üleminek" (Randlane), kus esimene N. Vene poolt orbiiti lastud eestisoost kosmonaut hüljulgelt USA poole üle tuleb. Võitjaks osutus Lembit Salasoo (17 a.) Austraaliast.

Arvestades töde üldist head taset ja noorte poolt sügava huviga kirja pandud värvirikkaid mälestuspilte, tegi kirjandus-komisjon EVL juhatale ettepaneku veel anda välja kolm ergutusauhinda 20 dollarit, millega EVL nõustus.

Ergutusaubinnad võitid kolm noort "Kirjatarke":
Martin Kaid (13 a.), Elmhurst, N.Y. oma põhjaliku ja huvitava jutu eest "Skautilaagri mälestusi".

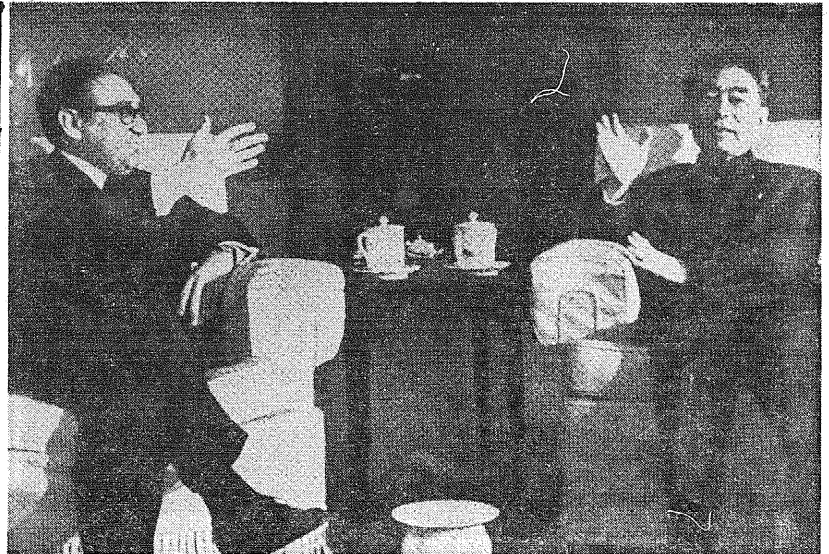
Tina Kaid (11 a.) samuti Elmhurst, N.Y. kelle kirjutus "Ülemaailmse Eesti Päevad" näeb meie suurväe hoopis uuest vaatevinklist — läbi hellakese silmade!

Evelyn Kuba (13 a.), Toronto, Kanada, kelle "Minu mälestused ÜEP-st" toob esile, mida need õhkergett murale hõljuvad Evelyn Koop'i pisikesed haldjapäevlejad kõik pidid läbi elama tol viimasel ja kaunil päeval.

Kokkuvõttes luges komisjon Eesti Vabadusvõitlejate Liidu noorte kirjandusvõistluse õnnestunaks, kuna huvitavaid töid oli saadunud üle laia maailma. Oli eriti rõõmus näha, et ilmselt oli üks Toronto Eesti kooli klass vist terves koosseisus võistlusele tulnud, saades hiljem ühe II auhinna ja ühe ergutusauhinna. Loodame, et see kordsete "noor-laureatide" hulgas sirgub tubli järelekasv meie kirjandusele. (EPL/Jyk)

Postgiro 1601 10-3
Bankgiro 418-9122

Kissinger ühel oma "sarmiofensioiv": kommunistliku Hiina peaministri Tshu En-laiga (paremal).

Kriitikat Kissingerile Kuhu viib koeksistents?

NEW YORK (VE) — USA välisminister Henry Kissingeril diplomaatilistest võimetest peetakse USA Kongressi ringkondades selles näkral lugu, et mõned Kongressi liikmed kavatsesid esitada ettepaneku põhiseaduse parandamiseks ja Kissingerile tee lahti tegemiseks presidenditoolele pääsemiseks.

Praguste põhiseaduse eeskirjade alusel ei saa ameeriklased endile valida presidendiks teise riigi kodanikuna sündinud isikut ja kui põhiseadust vastavalt muudetakse, siis on Saksamaal juudi rahvusest sündinud Kissingeril tee lahti Valgesse Majja kandideerimiseks.

Kissinger on kahtlemata üks erilaadne fenomen, kes on annud USA välispoliitikale uue suuna ning keda peetakse Nixonit rohkem üheks tulevaks kandidaadiks, mis on suuremaks teoks presidendiks kokkuvale positsioonile.

Kissinger on läänemaailma rahvaste meeli haaranud kokku-

leppelipoliitika isaks ning president Nixonit tugevaks mõjutajaks N. Liiduga ja teiste kommunistlike riikidega koostöö otsimisel ja neile lähenemisel, mis taotleb kultuuriliste, tehnoloogiliste ja kaubanduslike sidemete sõlmimist ja venelaste abistamist majanduslikkudes raskustest üle saamiseks.

Seda poliitilist liini aetakse maailmarahu säilitamise sildi all, hoolimata N. Liidu relvastuse pidevast suurendamisest ning paljude välispoliitiliste ekspertide hoiatustest, et venelased kasutavad kokkuleppe poliitikat ainult läänemaailma unutamiseks ja Nato liitlaste vahelise killu ajamiseks.

Viimasel ajal on siiski tunde-märke, et Kissingeri maagilised võimed ei suuda rahuldada kõiki poliitilisi vaatlejaid ja välissuhete eksperte. Kissingerile on tulnud juba palju etteheiteid ja tuntuib, et mida suuremaid tulemusi ta oma salajasel diplomaatilaga saavutab, seda rohkem leitakse põhjust tema kritiseerimiseks.

Paljud kriitikud ei ole rahul sellega, et Kissinger ajab täielikult ühemehe poliitikat ning ei organiseeri välisministertunni suurt aparatuuri ja sealseid asjatundjaid USA välispoliitiliste probleemide lahendamiseks. Ta sõidab pidevalt ringi rahvusvahelise kaubareisijana ning vähealt jääb tal aega kõikidesse küsimustesse detailselt süveneda.

Enkhi N. Liiduga koostöö otsimise poliitika on ajakirjanduse abil viidud populaarse välispoliitilise suursaavutuseks rahvamasidesse, on USA viimasel ajal tekkinud kahtlused selle poliitika lõputulemusest. Eriti teravat kriitikat kuulub Pentagoni ringkondadest, kus süüdistatakse Kissingeri, et ta teeb vene lastele suuri kontsessioone strateegiliste relvade kontrollimise ja jõudude tasakaalutamisel Euroopas.

Kuid Kissingerile tuleb opositsiooni ka poliitilistest ringkondadest. Konservatiivid süüdistavad teda, et ta tahab teha kommunistidega sõjalist tehingut ning anda neile nisu ja arvutusmasinaid, aidates neid sellega välja majanduslikkudest raskustest.

Talle tehakse isegi etteheiteid ka Harvardi liberaalsetest ringkondadest, kus väidetakse, et Kissinger usaldab liiga palju venelasi ja seeläbi jõdu moraali printsiipidele.

Kuid Kissinger pole lasknud end seni ajani nendest etteheidetest heidutada ja jatkab oma seniseld manipulaatorlone, kavatsedes lähemal ajal sõtta Moskvasse, kus tehakse ettevalmistusi Nixonit külastamiseks N. Liidu võimumeestele. Oma prestiiži kaotanud Nixon läheb raha säilitamise sildi all kaasa nende tehingutega, lootes välispoliitiliste operatsioonidega oma positsiooni tugevada.

President ja tema välisminister ripuvad kangekaelselt oma kinniside juures, et vastastikune pinge-vus tuleb lõpetada ja asendada see läbirääkimistega ja koostööga. Kahjuks on paljud sündmused ja N. Liidu juhtkonna käitumine juba ammu näidanud, et see poliitika on sõelaga vee kandmine, millel võib olla väga saatuslikud tagajärjed kogu läänemaailmale.

K.A.

Vabaduspäev Halmstadis

Jüri Adila

HALMSTAD (EPL) — "Rõhutatud rahvald hoiab üal üks ja lootus, et läänepagulasel jätkavad nende eest võitlust. Seepärast püüavad Krenil assehaldurid ja käsilased niidatada rõhutatud inimestele ka Eestis, et need, kes kolmkümmend aastat tagasi põgenesid läände, on seal surnud ja nende lapsed on oma rahvale kaduma läinud, otsides kokkulepet venelastega.

Venelaste eesmärgiks on näidata, et eesti pagulasel on võitlus oma sünimaa vabaduse eest on kirstu pandud ja maha maetud. See lootus pole neil aga siiski täitunud, sest üha astub uusi võitlejaid noorte hulgas vanade tööd jätkama." ütles Jüri Adila Halmstadis Eesti Vabariigi aastapäeva tähistama tulnud kaasmajalastele, olles pügasalt peatunud Konstantin Pätsi ja Eesti Vabariigi saatusel.

Aktuse avas Juhani Tui, pr. Peebo laulis rahvalaule ja lõppsoona ütles ning laegunud mälestades dr. vet. Artur Herodes.

Briti ajakiri: Suured N. Liidu väed Hiina piiril

LONDON (VES) — Sõjavägede koondamine N. Vene ja Hiina vahelisele piirile on olnud nii "fenomenaalne", et see võib viia sõjani juba selle aasta suvel, kirjutab kommentaar A.H.S. Candlin briti armee ajakirjas.

Candlin kirjutab, et nende kahe riigi vahelisel piiril on praegu 60 Nukodaga N. Vene ja Hiina vahelisel, millega vastas Hiina poolel on 140 diviisi. Kõik need diviisid on "lahinguvõimelised". Vene poolel on kohale toimetatud suured laskemoona tagavarad, bensinihukogused ja muud sõjaliste tagavarade laod. Eriti on seda tehtud viimase aasta jooksul.

Et kõik need suured tagavarade laod on koondatud mingil äärmiselt ülesandel, pole mõeldav, kui arvestada N. Vene ja Hiina vahel korraldatud Candlin ja margib tõsiselt võimalusi, et N. Vene alustab rünnakuga Hiinale juba 1974. a. suvel.

Candlin teenis II maailmasõja ajal Indias, hiljem Londonis välis- ja kaitseministerruumides. Pärast

elas ta USA-s kuni 1963, juhtides Hudson Instituudi kaitseksimustest õpinguid. Armee ajakiri ilmub mitte riikliku, vaid Briti sõjavägede ohvitseride väljaandena.

Candlin lisab, et 1960 kuni 1973 on Hiina oma vägesid Vene piiril kahekordistanud ja Vene koguni kolmekordistanud, kasjuures taktiliste raketide üksuste kohaletoomisega on Vene kaitseseisund arendamist üle läinud ofensiivse ettevalmistamisele.

Seda lubab oletada ka asjaolu, et Krenil on loonud Ida ja Kesk-Aasias erilise raketide sõjaringkonna sõjaväelaste spetsialisti juhtimisel. Kaimas on Candlini andmel mõlemal poolel märkimisväärselt intensiivne sõjaväe treening ning kindlustuste ehitamine.

N. Vene ja Hiina vaheline maapiir ulatub Alma Atast lään Krasnojarski, Irkutski ja Habarovski lähedustest Kaug-Idani, olles kogupikkuses 5500 km. Kõiges neljas märgitud linnas on nüüd suured sõjaväebaasid, kirjutab Candlin.

Liane von Sydow, fil.kand. ja end. E.V. riigivanema ning Stockholmisaadiku Friedrich Akeli tütre tütar (ema Lila Akel on abielus Brüsselis Rootsi suursaadiku Erik von Sydowiga) laulati Stockholmis Riddarhusetis krahvi Peder Wachtmeisteriga Stigtomast.

Suvises Laskespordilaagris istuti pärast pingerikast päevategevust õhtuti männitüvedest metsavendade notitule ääres, kus vanad ja noored kiipetasid lahtisel tulel metsavendade kombel maiuspälasid — ning tuli ise andis soojust ja valgust öö läbi kuni järgmise laagripäevani. (Foto Ants Paas)

Edukas laskespordi aasta Södertäljes

SÖDERTÄLJE (EPL) — Södertälje Eesti Laskespordi Klubi peakoosolekul, mis toimus Metsalaskerajal, anti ülevalde klubi viljakas tegevusest, mis oma aktiivsuse poolest on ületanud kõik eelnevad tegevusaastad. Klubi liikmeskond on suurenenud ja eriti noorte osas, mis on häaks märgiks meie laskespordilaste järelkaasu kindlustamiseks.

Laskespordi tutvustamiseks on traditsiooniliselt igal aastal korraldatud vastav Laskespordi ja Spordi Laager klubi kaunil Metsalaskerajal. Laagrist osavõtjate eesti noorte arv kasvab iga aastaga, mis näitab noorte suurt huvi meie rahvusliku suurspordi vastu.

Sel suvel toimub ülerigiline Noorte Laskespordi ja Spordi Laager suvistepühade ajal 1. ja 2. ja 3. juunil esmakordselt metsakodus värskest ehitatud Kolme Kuuse Laskerajal, kuhu samuti kogunevad kõik eesti noored maailmalagrigi 1975. a. suvel.

Südasuvel peeti Eesti-Soomes Rootsi sõprusmaavoistlus Lõuna Laskerajal ja sügise poole maa-voistlusi lähtestega. Korrespondentsvoistluses Malmö Eesti Laskurklubi Küttiga võitsid södertäljelased väikesekalibrilisest vintpüssist (Södertälje 2601 —

Malmö 2485) ja samuti ka sõjapüssist laskmises (Södertälje 982 — Malmö 930).

Klubi omavahelised aasta meistervõistlused kujunesid järgmisteks:

Väikekalibriline vintpüss (50m. — poolmatsh): 1. Eugen Tiits 554,2. Ants Tüksamm 538,3. Aksel Paltman 513,4. Ants Paas 500,5. Harry Virnalt 496 ja 6. Ago Talvar 484.

Süjävintpüss (300 m. — 3 x 10 lasku): 1. Ants Tüksamm 245,2. Ago Talvar 224,3. Hans Kenas 219,4. Eugen Tiits 201,5. Ants Paas 189,6. Valdur Söber 171 ja 7. Antan Seo 170.

Väikekalibriline püstol (25m. — 4x5 lasku): 1. H. Kenas 181,2. E. Käärk 177,3. A. Grauen 174,4. R. Havam 174,5. J. Küüts 172,6. V. Kiviad 170 ja 7. E. Treude 170.

Möödunud suvel ehitati klubi oma liikmete algatusel ja juul Metsalaskerajale 25 meetri püstolirada, millest kõik eesti püstollaskjad eriliselt rõõmu tundsid ja oma aktiivsuse klubi juurde koondasid. Pääsuks talveperioodil toimub iga nädalane treening neljapäeva õhtul Tumbas Aja-Lavali siselaskerajal, millest eriti innukalt osa võtavad noored.

A.P.

Naiskoor 5-aastane

Stockholmi Eesti Naiskoor korraldab 5. aasta tegevuse tähistamiseks laupäeval 20. aprillil, kell 17.00 Stockholm Kontserdihoones Grünwaldi saalis (endine "Hilla salen") kontserdi Hilma Nerep-Mossini juhatusel. Solistina esineb viiuli kunstnik Alfred Pisuks.

Koor kannab muu hulgas ette K. Raidi poolt koorile huvitava klaverisaatega Kodavere rahvalaulu ainetel seatud Aja kari sliia. Alfred Pisuks esitab K. Raidi Concert Piece ja Ricordanza ning Brahmsi Scherzo c-mollis.

Pääsmised krooni 15,- tulevad müügil 15. märtsil paiku kooriliikmete ja Kultuuri Koondise kaudu.

Kõik teretulemast Stockholmist Eesti Naiskoori Kontserdile kevade vastu võtma eesti koorilaulu traditsiooni jätkates K. Raidi, L. Avessoni, M. Saare, A. Karindi, E. Vörgu, S. Purre, C. Kreegi, R. Pätsi j.t. meie tuntumate heliloojate helide saatel!

Kirjandusõhtu Göteborgis

Esinduse Göteborgi Üldkoogu kultuuritömkond korraldab pühapäeval, 17. märtsil Eesti Majas, Drottninggatan 27, kirjandusõhtu seoses Artur Adsoni hiljutise sünnipäevaga.

Artur Adsoni loomingust refereerib Arvi Moor. Kirjaniku luulet esitab hiljand. Eva Merike Kangro ja proosakatked loeb G.E.S. Näteringi liige Peeter Koger. Soololaule sopran Hilja Ivaloit.

Kirjandusõhtu algus kell 17.

Hiinlased Helsingi

HELSINGI (EPL) — Pekingi Hiina teadeteagentuur Hsinhua avas Helsingisse kontori. Skandinaavia on see teine tugipunkt — esimene asutati mõni aeg tagasi Stockholmis.

Helsingi-korrespondentiks on nimetatud Hung Szu-hsien, kellele on see esimene välimaine teenistuskoh. Ta valdab vene ja inglise keeli, tal on määratud aga hiinlastest abiline, kes on Soomes õppinud varem soome keelt. (SK-1)

Matti Jaaninmägi Chicagost komandeeriti ametülesandeks riigi poolt Lõuna-Koreasse, kus ta töökoht asub Souli lähedal.

Riin Rivanool

POISSMEES

Kui inimene on jõudnud teatavasse ikka ja ikkagi pole abielunud, siis peab tal midagi viga olema. Vähemalt nii arvatakse. Ta satub nii üldiselt ümbruskonna pressis alla, talt katsutakse mõnda teada seada, et miks? Et kas on olnud õnnetu armastus, või on takistajaks olnud domineeriv ema, või midagi muud viga küljes.

Seda asja arutatakse siis enamasti tagasijärel, sest pealt näha ja muidu jutuvestmistele järele ei oska arvata, et... Aga ju seal ikka mingi viga olema peab.

Murukeste Madis on meie hea sõber ja ilmatuma tore mees, aga näete — naist tal ei ole!

"Miks?" julgesin ma päris otsekohele minna asja juurde.

"Vaata, Riin, kas see pole igasuguse loogika vastane: võtad võõra inimese majja, sõõdud-joodad teda ja pead üleval, paned riikidesse ja ostad kasukaid ja — mis kõige hirmsam — hakkad teda lõpuks kartma ka".

"Jah, aga kes sind muidu harib, su majapidamises korras hoiab ja kodu puhta..." aga siis sain jutule jaole, sest see oli ju korras vaalest rubriigist ja teisest ooperist.

Ma pole oma eluski mujal näinud valget pörandavaipa, millesse vajud lausa kedrelunui ja mis tööpoolest on valge. Alati. Kes muu saaks selle nii puhta hoida, kui Murukeste Madis? Egas ometi need, kellel kogu see kodune sõjavägi koos sõprade ja alalise kiirega valpa pidi trambida, lisaks väikesed kalikesed ümberaetud mahlakaaside ja purukakukumud supikausikesega? Ei isegi Madise majapidamine on eeskujuliku korras, enam tippen-toppen kui paljudel muidu-kodustelmaadadel ongi.

"Ütle, miks ma peaksin abieluma ja tegema ühe naise õnnetuks, selle asemel, et jääda vallaliseks ja teha mitu naist õnnelikuks?" selgitas Madis.

"Aga juba vanast ajast peale..."

"Vanast ajast on teada nii palju, et kui Sokrateselt üks ta õpilane küsis: "Mis oleks õigem, kas abielu või mitte?" siis vastas Sokrates: "... Ükskõik... kumba moodi ka ei toimiks, hiljem kahtesed". Selge, eks ole!"

"Aga sinu edu? Kas sa ei tea, et iga eduka mehe seljataga seisab..."

"... seisab tohtu hulk ebaõnnestunud päevi", keeras Madis minu jutu tübitist naistest hoopis kõrvale.

"Aga armastus? Vaata mind, kuidas mulle meeldib armastusest olla Aadama ori!"

"... sest sedavilsi saad ta teda kõige paremini valitseda. Muidugi see ka, et kui mees arvab, et ta on oma naisest intelligentsem, on ta abielunud ühe tüest aruka naise. Ja armastus? Kas tüest peab enne abieluma ja siis armastama või ehk oleks õigem ümberpöördu? Mis sa arvad?"

Nüüd oli Madis oma poissmeheühikuses saitunud päris hasarti ja jätkas:

"Ja siis seda ka veel, et ideaalne ühiskond oleks ju teadupärast selline, kus naised on kõik abielus ja mehed kõik vallalised".

"No nüüd sa keerutad! Sa vist lugesid seda statistikat, et Londonis loeb 621 000 naist end kihlatuks või peatselt abieluljaks, kuna samas ainult 473 000 meest leidus end olevat samas positsioonis. Oh seda pettumist ja pettumust küll, terv tervelt veerand neist naistest on alt veetud!"

Murukeste Madis peaks olema õnnetu. Aga ta ei ole. Ta ei tunne sugugi puudust aga muret järglaste pärast ajal, kus selgeks on saanud, et tegur, mis teeb täiskasvanute ja noorte vahelised valdused raskesti kui kunagi varem, on asjaolu, et lastevanemad on arvulises ülekaalus. Ja selles ei saa lapsi sõltustada, eks ole!

Murukeste Madisel on lius kodu ja miks ta sinna omaile naist ei võta, sai kõige selgemaks selle vastuse järele:

"Kui abielulud mõne tüdrukuga on see sama, nagu oleksid midagi juba kaua aega äriaknal imetlenud. Sa võid seda isegi armastada, kui ta koju tood, aga vaevalt ta sobib kõige muu endisega su kodus".

Olgu! Ega me ei püüagi Madisele naist sokutada, norime niisama.

Mulle kangesti meeldivad poissmehed. Neid on hea külla kutsuda, sest ikka juhtub tulema ka mõni naishing, kelle mees pole viitsinud või saanud kaasa tulla ja siis on hea, et partner on kui laekast võtta.

Hoidku Taevas, mis siis küll saab, kui Murukeste Madis siiski kord abieluma peaks!

Karl Pae valiti Vancouveri Eesti Seltsi esimeheks Kanadas. Ta on selles ülesandes juba neljandat aega. Juhatusse kuuluvad veel Toomas Nellis, Alec Kalbus, Anne Rehtlaan, Kusto Pikk ja Evald Peolaan.

Nikolai Malm, end. Tartu ülikooli korraline riigilõguse professor ja fakulteedi dekaan, tähtsast Rockland County puhkekodus New Yorgi lähedal oma 90-aastasest sünnipäevast.

Riina Juhkam vilbib praegu vahetuslopiasena Perugia ülikoolis Itaalias. Ta jääb sinna kogu semestriks. Ta õppekohaks on tavaliselt Wellis kolledzh Auroras New Yorgi osariigis.

Gustav Härm, end. advokaat Nõmmel, tähtsast Los Angeleses 75-ndast sünnipäeva. USA-s töötas ta alguses ajalehetöötajana, asutas aga 1967 oma raamatupidamisfirma.

Tiit Haamer, noor pianist ja Aarne Tammissaar, noor viiuldaja, esinevad ühise kontserdiga Torontos. Mõlemad kontsertandid valmistasid praegu muusikamagistrit reeduslikule kraadile.

Urmas Aaveld, inglismaal Londonis praktiseeriv hambaarst, viibis oma vanemate külaskäigul Sydneys Austraalias. Seal võitis ta Uus-Meremaal Christchurchi maleturniiri, olles kutse saanud kaasa võitluseks.

Balti rahvaste kaitsjad USA-s

NEW YORK — BATUN-i poolt asja välja antud informatsioonid mainitakse, et USA-s tegutsesid N. Liidu diplomaadid on viimasel ajal väga mures USA masside tekkinud ühe hoiaku pärast suhtumises N. Liidusse. Kuna N. Liidu vastane meeleolu pidevalt kasvab siis on nõukogude diplomaadid pööranud isegi USA välisministeeriumi poole, et see aitaks omalt poolt kaasa N. Liidu populaarsuse tõstmiseks.

BATUN-i informatsioonid mainitakse, et selles muutunud olukorras on ka Balti rahvusgruppide võimalusi oma probleemide ühendriikide poliitikutele esitada ja nende toetust võtta.

Mainitakse, et mõned Kongressi liikmed on juba Balti rahvaste huvides tegutseda hakanud ning Esindajatekojas on esitatud kaks resolutsiooni, mis puudutavad Balti rahvaid.

31. jaanuaril esitas Esindajate-

koja liige vabariiklane Bob Harnahan Esindajatekojale resolutsiooni millega taotletakse leedu meremehe Simas Kudirka vabastamist nõukogude vanglast. Samalaadse resolutsiooni esitas senatis ka vabariiklane senaator Charles Percy. Kuus päeva pärast resolutsiooni esitamist oli juba 50 Esindajatekoja liiget andnud resolutsioonile oma toetuse.

Resolutsiooni nõutakse Nixonilt, et ta pöörduks USA välisministeeriumi kaudu N. Liidu valitsuse poole ning nõuaks Simas Kudirka vabastamist.

Teise resolutsiooni, mis on Balti rahvastele väga oluline, esitas Esindajatekoja liige vabariiklane Edward J. Derwinski. Selles resolutsiooni nõutakse, et USA delegatsioon Euroopa julegoleku ja koostöökonverentsil ei tunnustaks Eesti, Läti ja Leedu annekteerimist N. Liidu poolt, kuna need riigid on illegaalselt okupeeritud Teise maailmasõja saadik.

K. Pätsi mälestusaktus Göteborgis. Vasakul istuvad kõnelejad dr. A Tiik ja Ahti Pae, deklameerija Tiit Haamer, Vello Piirsalu ja Elmar

Aibast, paremal Ruut Paglant pildiga aukohal (EPL-foto KOP-
LER)

Göteborgi eestlaskond K. Pätsi mälestusaktusel

GÖTEBORG (EPL) – President K. Pätsi mälestusaktus seoses tema 100. sünniaastapäevaga kujunes Göteborgis laupäeva, 23. veebruaril nii sisuliselt kui rahva osavõtu ja suhtumise seisukohalt mitmeti manifestseks sündmuseks, mille taustal kerkis esile kolme sõnavõtu kaudu üsna ulatuslikult Konstantin Pätsi tegevus ja elutöö iseseisva Eesti teokssaamisel ja ülesehitamisel. Kahjuks ei osutunud Kristiine ko-

Aktuse avas Elmar Aibast. Ta tähendas m.h., et juubilar, Eesti Vabariigi looja ja ülesehitaja, koht on kõik teada kuni tema 66.nda eluaastani. Pärast seda kaotavad tema jäljed.

Tema kalmgi on teadmata. Kuid sellest hoolimata seisab ta heigena meie mälestuses. E. Aibast ütles kokkuvõtlikult korraldava toimekonna nimel teretulemast.

Konstantin Pätsil riigimehena kõneles Esinduse bürojuhataja Ahti Pae, kes alustas sõnavõttu Pätsi enda poliitilise oredoga, mille järgi poliitika on suur kunst ja poliitilisi initsiatiivne isik. See tõde on püsitud tänapäevani. Kõneleja tõi esile, et Päts sai poliitilist informatsiooni ja eeskuju Carl Robert Jakobsonilt, kuigi ta pole seda maininud üheski oma sõnavõtus.

Päts astus 20-aastasena rahva teenistusse oma ajalehega "Teataja" Tallinnas. Selles hakkas ta esile tõstma majandusliku olukorra parandamise vajadust ja oma valitsuslikke püüdnusi. See oli C.R. Jakobsoni ideede rühmitamine.

Edasi ütles Ahti Pae kokkuvõtlikult:

Päts kohtas linnas eestlaskonna madalalt haridustaset ja hakkas, seda silmas pidades, tegema rahvuslikku tööd. Oma eesmärgi ja põhimõtteid avaldas ta "Teatajas" ja need said ka eelduseks Tallinna linnavalitsuse "vallutamisel" 1904.

Pätsist sai abilinnapea, kes asus suure energiaga linna olukorda ravima.

Üheks tema ülesandeks paljude muude heakorra vajaduste hulgas oli linna haljasalade korraldamine, eriti vanalinna ümber. Neid nimetati pilkuliselt "Pätsi kopliitiks".

Kõneleja tutvustas järgnevalt Pätsi poliitilist teekonda, kus tal tuli viibida maapaos ja vangel ning kus teda tagaseltja isegi surma mõisteti. Ta ei loobunud aga oma kutsomusest ja tuli ikka ja jälle tagasi poliitilisse elu. Erilise koha ja tähtsuse evas 1917 tema poolt väljatootud maomavalitsuse seadus, millega tekkis Eesti Maanõukogu ehk Maapäev, mil line etendas erilist osa varsti eesti väeosaad formeerimisel kui ka Venemaal lahitöödel.

Saksa okupatsioon 1918 viis Pätsi Poola vangilaagrisse. Kui enne seda oli ta jõdunud organiseerida Päästekomitee ja kuulutada välja Eesti Vabariigi. Kõneleja rõhutas:

Päts oli inspireerija, oli initsiaator. Sellesse algatusse kuulus ka kultuurautonomia, mille seaduseelbõn ja kaitses Asutavas Kogus. Sellest sai omaette seadus põhiseaduse raamides.

Pärast kommunistide riigipöörde katset 1924 loodi Kaitseliit. Enam kui 10.000 meest said relvad. Sellega üsaldati oma rahvast.

Ahti Pae märkis oma põgusas sõnavõtus ka Pätsi valitsemise neid perioode, millesid on nimetatud "vaikivaks olekuks" ja tema "diktatuuri ajastuks". Vaigatakse aga vastamisega, mis põhjustas nimetatud perioodide tekkimist si-sepoliitikas!

Päts tegi ka loomulikult vigu nii sise- kui välispoliitikas. Võib-olla seisnes viimasel alal viga selles, et ta otsis alati liitu Eesti naabritega. Aga kõigele vaatamata jääb ta eesti rahva maaisaks. Tema juhtimisel ehitati välja Eesti riik rahva aadete ja sotsiaalse vajaduste kohaselt ja süvendati isamaa ja riigi tunnetuse mõtet.

Maa loob rahva. Tahame, et maahing meid ühendaks. Päts ühendas maa ja linna, näidates, et nendel pole tegelikult mingit vahet.

Lõpuks rõhutas kõneleja veel neid reforme ja aktioone mis algasid uue põhiseaduse jõustumisega, ja ütles siis: "Ükski riigipea ei ole kuskil ega kunagi tõsinud päievaalgele seda häbitogu, mis juhtus Eesti riigipeaga pärast tema küüditamist. Selles süüdistamine maailma! Teeme seda meileviku ja tuleviku vahelisel silal."

"Konstantin Päts poliitikuna:" sellel teemal kõneles agr. Ruut Paglant. Ta nimetas oma sõnavõtu "mõneks killuks". Sellest siis ka järgnevalt mõned killud:

Päts kui poliitlik polnud katsetaja. Tema ülmaks eesmärgiks oli luua eesti rahvale hõõrumistevaba ühiskond. Pätsi poliitiline põhitõde põhines arusaamal: ühiskond tuleb ehitada alt üles. Valla-, maakonna- ja linnaomavalitsus olid Pätsile rahva poliitilise elu ja demokraatia põhialuseks. Perekond ja selle puutumatud pühaduseks. See oli ta lihtne, vähenõudlik ja rahvalik.

Päts oli kartmatu, kohusetruu ja ideedest pulbitsev. Ta ei olnud kitsarinnaline erakonna-poliitik. Ta välis vastuosliku. Selleks on tugematuid näiteid Riigikogu-päevilt. Ta seadis rahva üldhuvid parteipoliitikaast kõrgemale. Tema

guduse piiratud mahutavusega ja madal saal kõige sobivamaks mälestusürituse jaoks, mille korraldamisest võttis osa üle paarikümne eesti organisatsioon Göteborgist ja Lääne-Rootsist. Saal oli dekooreeritud K. Pätsi suuremõõtmelise pildi, Eesti lipu ja lilledega. Aktuse proloogiks oli Gustav Suitsu paguluses loodud luuletus Mu armsad on läinud. Deklameeris Tiit Haamer.

ausus ja vabadusidealisim peegeldub parimini vähemusrahvaste kultuurautonomias.

Realistliku demokraatia arendamiseks ja tegudesse rakendamise alustaladeks olid Pätsi järgi eesti põllumees ja tema poliitiliste vaadete mõtteosalised. Ta nägi eesti maapiinna viljastamises seda jõudu, millele võis üsaldusega ehitada rahva tuleviku.

Järgnevalt kirjeldas Ruut Paglant selka Põllumeeste Kogude kongressil 12. märtsil 1924 Estonla konsertsalis, millest ka Päts osa võttis. Kui peaminister Kaarel Eenpalu teatavaks tegi, et kogu riigis on kaitseseadus maksma pandud, mille põhjustas vabadussõjalaste riigipöörde katvatus, siis võttis Päts rahulikkult sõna, üteldes:

Kui ilmad on halvad ja teed porised, aga teele tuleb siiski minna, siis ei panda selga paremaid riideid ega võta põllumees välja kõige uuemat vankrit. Siis tuuakse välja vana äraproovitud vanker, mis muidu ei kardaks.

Seejärel lahkus ta ja läks otsemaid Toompea lossi. Öhtul võttis ta lossi rõdult vastu mitmetuhandilise rahvahulga austusavaldused.

Kõneleja kirjeldas ka seda episoodi, mil nagu küllasaarvest sadas juhtisid ja korraldis, paremale ja vasemale. See oli suure reformiajastu algus. Järg jõudis hiljem ka teatri, kirjenaduse, kunsti ja muusika juure. Raadio Ringhäd, riigistati. Algas kutsekodade asutamine jne.

Need olid suur lugupidamine Pätsi vastu ja tema dünamiiline isiksus, mis võimaldasid tal järjekindlusega juhtida ja süvendada eesti rahva arusaamist valvelolekuks oma isikliku vabaduse ja riikliku iseseisvuse eest.

Pätsi kui poliitiku ja riigimehe isikult ei ole võimalik isegi mitte vägivalla abil Eesti ajalooast kustutada. Tead ja eesti rahva heroilist võitlust ei unusta ka eestlased kodumaa.

Dr. Albert Tiik vaatles Konstantin Pätsi akadeemikuna. Seejuures andis ta lühida ülevaate ka vaadeldava koolijast. 1894 astus Päts Tartu ülikooli õigusteaduskonda, lõpetades selle nelja aastaga. Ülikooli-ajal ta ei astunud akadeemilisse organisatsiooni.

Dr. Tiik tähendas m.h., et tema kokkupuudet Pätsiga on olnud juhuslikud. "On siiski hea meel

märkida," ütles ta "et minu esilmene tutvumine Pätsiga leidis aset just Korp. Frat. Estica viilistaseks vastuvõtu päeval sügisel 1922. On teada, et Päts pidas tihedat kontakti vilkoga, mille esindajaks olid pikemat aega Tallinnas Otto Pukk ja Tartus Vold. Siil. See näitab, et Päts oli huvitatud oma akadeemilise organisatsiooni tegevusest.

Viibides ametasjus Tartus, et jätnud ta kunagi konventi külastamata. Soolja suhtumist oma akadeemilistesse vendadesse tõendab ka see, et Oru kodu-majanduskooli ja presidendi suveresidentid Oru lossi maa-alal tuli suvel 1939 toime korp! Fraternitas Estica suvepäev.

Samal aastal sai Päts 65-aastaseks. Sel puhul kingiti talle kõikide EKL-i kuuluvate korporatsioonide vappidega suur hobekarikas. EKL-i presideeris sel aastal Frat. Estica. Seega andsid talle karika üle tema akadeemilised vennad. Kuigi ta ühines Frat. Esticaga alles viilistaspõlves, elas ta siiski südamega kaasa selle vendluses.

1899 valiti Päts korp! Frat. Estica auvilistaseks. Talle meeldinud eriti Fr. Estica vana lipukiri "Teos õiglase ja vahvas, ustav sulle, eesti rahvas". See olnud ka tema elutöö põhimõtteks."

Ta on oma elutööga tõendanud, et ta on ka sellele põhimõttele truuks jäänud. Seda näitas ta eriti traagilisel ajalajärgul: ta ei põgenenud oma elu päästmiseks, vaid jäi rahvale ustavaks, jagades märtrina rahva saatust.

Mälestusaktuse õnnestunud muusikaliste vahelduste eest hoolitasid Göteborgi Eesti Meeskoori toetkvariet Aug. Tamme juhatusel ja Noorte laulgrupp "Lemmikud" Siim Brobergi juhatusel. Esimene esines kahes osas ja esitas K.A. Hermannil Isamaa luu hoieldes, Enn Võrgu Meeste laulu ja K. Tõrnu Mu armsa isamaa. "Lemmikud" esitasid kaks laulu – Mu kallis kodus sa ja Läbi vinge põhatuule.

Lõpuks anti heilindlilt Pätsi lühikõne "Mu kodutalu", mis oli hästi kuuldav. Aktus lõppes Vello Piirsalu tänusõnadega esinejale ja saali täitvale publikule. Lauldi hünni. (EPL/MR)

Göteborgi ürituste kalender

Eesti Komitee Göteborgi osakonnas on registreeritud järgmised üritused:

Laup. 9. märts. Soomepoiste peakoosolek ja hiljem ühine koosviibimine Eesti Majas.

Pühap. 10. märts. Loeng Eesti Maja Klubi algusega kell 17.

Teisip. 12. märts. Põhjalatütrede-Kalevipoeg Sõprade Ringi aasta-peakoosolek kl. 19 KFUM-is, Parkatan 11.

Laup. 16. märts. Göteborgi Eesti Naiskoori konsert KFUM kuld-saalis kell 17.

Laup. 23. märts. Laulgrupp Hämariku ball Orgrgetys Carlbergss. 10. Olnudsiinl peosaalis kell 18.

Kohalik elu

STOCKHOLM

Kella-vile-tee

Stockholmi Eesti Tennisklubi kella-vile-tee toimub pühapäeval, 10. märtsil kell 14.30 Ooperikeldri peoruumis.

Tennisklubi ütleb kõigile teretulemast!

STOCKHOLM

"Vesikjärve" peakoosolek

Vabariidühing Vesikjärve peab oma korralise peakoosoleku laupäeval 16. märtsil 1974 algusega kell 13.00 Hägerstani (Uppenbarse) kiriku noortetuumides, Bäckvägeni ja Vallfartsvägeni nurgal (sissekäik on Fastlagsvägenil, mis on Bäckvägeni paralleelinaa tenepool kirikut). Lähim tunnelraudteejaam liinidel 13 ja 15 on Aspunden.

Päevakorras: 1. Koosoleku rakendamine 2. Otsus koosoleku korrapärase kokkukutsumise kohta 3. Aruanded 4. Juhatusel vastustest vastamine 5. Tegevuskava 1974. aastaks 6. Eluarve 1974. aastaks 7. Vallmised 8. Kohal algatatud küsimused.

Kuna arutusele tulevad ühingu elu oluliselt puudutavad küsimused, ootab Vesikjärve Juhatus osanike ja ühingu sõprade ja toetajate rohkearvulist osavõttu.

GÖTEBORG

Peakoosolek

Põhjalatütrede-Kalevipoeg Iip-konna Sõprade Ringi peakoosolek toimub 12. märtsil kl. 19 KFUM-is, Parkgatan 11.

Päevakorras koosoleku avamine ja rakendamine, 1973 tegevuse ja kassa aruanne, 1974 tegevuskava ja eluarve, valmised ja kohal algatatud küsimused.

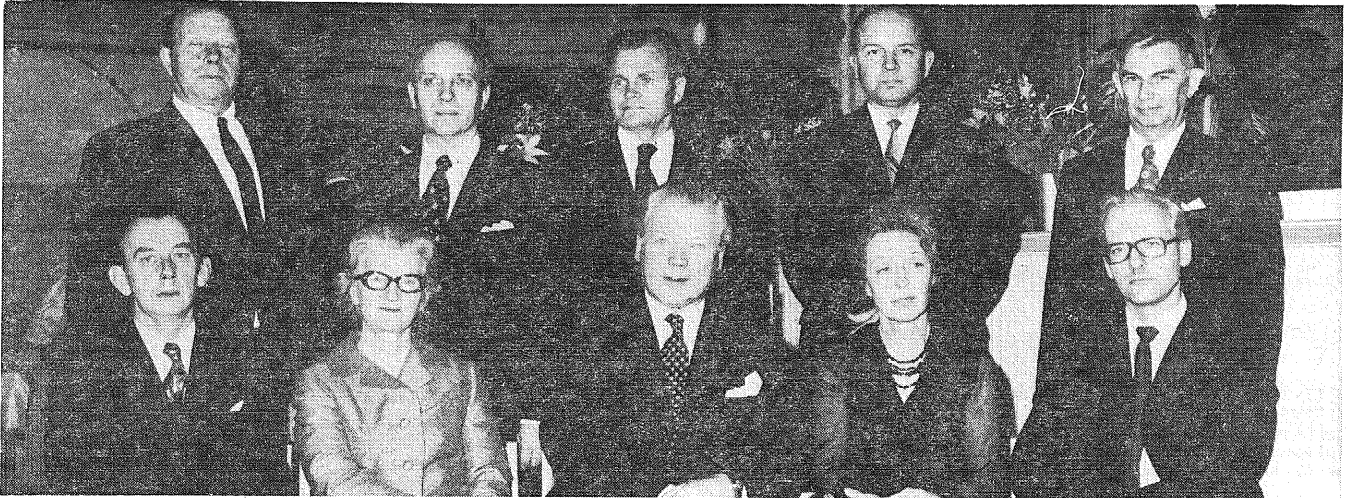
Käesolev teade on kehtiv koosoleku kutsena.

GÖTEBORG

Valgeranna teatav

On alanud laste eelregistreerimine Göteborgi Eesti Seltsi suvekodusse Valgerannal, kus tegevus toimub kahes vahetuses, 9. juuni kuni 7. juuli ning 7. juuli kuni 4. august. Osavõtumaks on lastest sündinud 1962–68 kr. 20.– ja vanemal kr. 225.– perioodi eest. Samaaegselt toimub personali palkamine. Nii laste eelregistreerimise kui ka personali palkamisküsimuste suhtes palutakse pöörduda järgmistesse isikute poole: Evald Lilleste, tel. 87 67 05, Mart Nõmm, tel. 51 02 36 ja Matti Karissaar, tel. 27 90 29.

Eesti Vabariigi aastapäeva kontsertaktuse korraldajaid ja esinejaid Göteborgis. Istuvad vasakult Eero Tarjus, pr. Hansson, lektor Bertil Hansson, Hilja Saarne ja

Tiit Kauri. Seisavad vasakult Bernhard Meria, Gerhard Peet, Albert Uukareda, Alfred Pisuke ja Arvi Moor. (Foto Kopler).

Tiit Kauri Göteborgis:

Iseseisev Eesti Vabariik oli mitmetel aladel oma ajast ees

Fil. lic. Tiit Kauri, aktusekõneleja Göteborgis, konstateeris, et Eesti Vabariik oma lühikese ajaloo jooksul saavutas paljugi, mis Rootsis on alles tegemisel või kavatsusel ja näiteks kultuurautonoomiaga oli ees kõiki-dest teistest rahvastest kaua enne kui mujal päevakorda

tõusis õiglusi minoriteetide vastu. Ka sotsiaalalal oli etenägelikkust seadusandluses, ütles kõneleja. Nii tööaja pikkust kui töö õnnetuste vastu kindlustamist korraldati juba varakult seadusandluse teel. Eesti sotsiaalseadusandlus saavutas peagi Euroopas valitseva taseme.

Valmisolekut kaasatöötamiseks rahvusvahelisel pinnal näitab ka positiivne suhtumine Rahvasteliitu, mille liikmeks võeti Eesti koos Läti ja Leeduga juba 1921. Selle liidu volinikuna toimis kindral Laidoner Türgi-Iraagi vahelise tülilõpetamises lahendamisel 1925.

Kõneleja puudutas ka eestlaste saavutusi spordialadel ja tähendas siis, et juba ärksaegne areng aktuaalseeris eestlaste ja eestluse identiteeti, luues seega eeldused ja valmisoleku õigete momentide ärakasutamiseks iseseisvumise teel.

See arengukulg näitab nihästi kõrget taset rahva hariduses kui ka suurt ühistunnet, mis ilmes eriti valmisolekus Vabadussõja ajal. Kuld see ilmneda ka näit. laulupidude traditsioonis. Siia kuuluvad veel organisatsioonid, ajakirjandus ja kõik kultuurilise alad. Kõige selle taustal kristalliseerus eestluse identiteet ja iseseisva Eesti idee.

KAS IDENTIUS ON SÄILINUD?

Kas oleme säilitanud oma ident-suse pärast 20-aastast vihmilist poliitilistest pagulastena väljaspool kodumaad pilre? Kas vaba Eesti idee on ikka veel sama elav kui iseseisvuse ajal või näiteks sügisel 30 aasta eest? eest? küsis kõneleja. Ja muidugi.

Me tunnetame neid mõisteid. See tunnetus ilmes eriti Olemaaime-dest Eesti Päevade puhul. Aga kas võime seega ütelda, et oleme säili-tanud oma ident-suse kui poliitilised pagulased? Kas pole nii, et oleme elanud üle küll 30 pagulusaastat, aga oleme nüüd märkamatuult kaldu-mas tavalise sisserändaja identiteeti, kaldumas sinna, kus vaat-leme eestlust ja selle eluvaldust kui enam-vähem tühist rituaali, kui näilist tarbetust lääne ühiskonna igapäevases avalikus elus – ila-tegi veel ajal, mil üha tihedamini väidetakse, et olukord kodumaa-l on paranemas ja seega ka meie oma ülesandest vabas maailmas järk-järgult vabanemas?

Kas olukord on kodumaa mää-ravalt paranenud? Kõsime-sesne uudiste vahendamine. Hil-jutisest Solzhentšini juhtumist

teame, et uudistevahendus selle kohta oli rahuldav nii kaua, kui vangla värvad suleti kuulsa kir-janiku taga. Sellest sulgemismomendist alates oli juhtum allutatud tavajärgsele N. Liidu praktilisele taol-iste juhtumite puhul: keegi ei teadnud enam midagi.

Seekord ei kestnud teadmatust kaua: kirjanik saadeti oma kodu-maalt välja. Eesti Päevalehes oli hiljuti sõnum arreteerimislahest Eestis. See on ka kõik, mis selle sündmuse kohta teada on.

Võime seega järeldada, et mis puutub meie poole suunatud uudis-tevahendusse, siis on see vaid võimalik juhuslike "avade" kaudu. Palju sõltub üksikisiku kuulsusest või läänepoolt juhitult tähelepa-nust. Nagu see oli Solzhentšini puhul.

Tavaliselt valitseb range tse-n-suur. Seni, kui ei avane pilrid uu-distele ja inimestele – seni ei saa rääkida ka vabadusest. Selles olu-korras on ka oluline, et me ei asetu-situatsiooni, kus meie ühekülgselt informatsiooni "vahendatakse", ilma et meil oleks võimalik kaasa-rääkida. See on tähtis ettevaatu-sabinõu, kui tahame jätkata võit-lust vabaduse eest.

ROHKEM ELEVUST

Järgevalt vaatles kõneleja olukorda paguluses. Ta nentis, et rahvuslikul pinnal tegutsemiseks on meil võimalused üsna kasinad. Oleks aga tarvis paljugi ära teha tühimise ja väsimuse vältimiseks, loomaks senisest suuremat elevust rahvuslikul tegevusväljal. Oleme selles vahelise iseloomi, kuna me ei ole küllalt resolutselt ega järje-kindlalt nõudnud eestlusele elu-ruumi avaliku elu raamidest. Pea-lekasvava põlvkonna huvides peame seda siski tegema.

Ei tohi enam leppida olukorraga, mis takistab meie ident-suse säili-tamist. Meil ei ole põhjust asuko-hama ametivõimude juures eesti keelele ja kultuurile eluruumi pa-luda. Me peame seda nõudma! Ja me võime seda ka vabalt nõuda, tootes eeskujuna esile Eesti ise-seisvusaegset ühiskonnakorrald-us.

Kõneleja refereeris lõpuks lühil-

dalt Lundis aselleidnud süm-poo-sionil käsitletud teemat "Vähe-musrahvaste õigusliku kaitses kor-raldus Eesti Vabariigis". Seejuu-res üteldi m.h., et "eri rahvaste koostelu praktilises on suurim tä-hendus koalitsioonilisele vähe-musrahvaste emakeele kaitseks" ja et "emakeele õpetamine on häda tarve noorele inimesele, et anda kätte vahendit, mis võimal-dab talle pääsu rahvuskuulrillise pärandi allikate juure. Noorus va-jab seda materjali, kuna see on tarvilik tema enesetsingul".

Rootsi võimud on olnud sunnitud, lisas aktusekõneleja, korraldama eriliste uurimiste sisse-rändajate problemaatika üle. See uurimus peaks valmima lähemate kuude jooksul. Me oleme sellest äärmis-selthuvitatud, eriti poliitiliste pa-gulastena, et teada, kuidas on meil võimalik edasi tegutseda ja millis-el määral oleks võimalik raken-dada eestiainelisel temaatikal meie igapäevses elus.

Pärast kõnet esines viitlilkunst-nik Alfred Pisuke, keda klaveril saatis pianist Hilja Saarne. Kavas oli neil eesti üppiklassi kuuluvat helindit. Heino Elleri Lüürliline laul, Eduard Tubina Prelüüd ja Sikusarvelugu ja Juhan Avaviku

Fantaasia. Mõlema kunstniku suurepärase koostöö tagas kõrgetasemelise ettekande ja tee-mis kauakestva tanuaplausi. Mängijail eriti tehnilist pädevust nõudis. Sikusarvelugu on ilme-naide sellest, kuidas rahvaloo-ming, käesoleval juhtumil rahva-luule, võib olla ülimalt modernse kunstiteose aluseks.

ROOTSLASED EI SAA JÄÄDA PASSIIVSEIKS

Rootsiipoleks külaliskõneleja-kas oli lektor Bertil Hansson, kes esi-n-das ka Göteborgi linnavalitsust. Ta tõi tervitust ja tänu Göteborgi linna-pool selle panuse eest, mis eestla-seed on annud rootsi ühiskonnale pea kõikidel aladel – arhitektu-uris, kunstis, muusikas, teaduses, kirjanduses, koolitöös ja mitme-sugustel muudel tööaladel. "Linn soovib", ütles ta, "et te arendaksite edukalt oma rahvuslikku tege-vust ja olete valvel oma vaimse iseseisvuse eest."

Tema ulatuslikust sõnavõtust nähtus, et ta on hästi kodus nii ise-seisva Eesti kui ka iseseisvusele eelnenud olukorra ja ajaloo tun-dumises. Kõneleja tuletas meelde, et Tartu rahu tagas küll Eestile va-baduse, kuid maa oli okupatsioo-nidest laastatud – seitsmendik põllumaast oli kasutatamata, pang-ad ja varaadad tühjad. Esimestel ülesehitusaastatel näitas eesti rahvas üles fantastilist küpsust ja mõistust.

Üheks näit. oli suurejooneline maareform, mis viidi läbi suure-mate raskustega, kuigi reform oli ülimalt põhjalik. Eesti rahvas oli küps iseseisvuseks.

Kui me tänapäeval esitame nõudmist inimestele põhiõiguste-le, siis on see muidugi kaugemale ulatav kui 80 aastat tagasi. Aga neld õigusi lallatakse jalge alla meie läheduses, kuhu võime reisi-da ainult mõne tunniga – idas ja lõunas.

Balti vähemuste võitluses, et mitte olla selle maailmavõimu sundkodaniku, kes on anastanud

nende maad ja sundinud sealt põ-genema, et tohiks meie, rootslased, passiivseks jääda.

Ses seoses meenutas kõneleja hiljutist balti põgenike viisiiti rootsi välisministri juures ja nende soovi, et eksilbaltlaste kodakond-suse küsimust käsitataks rootsi ja sovjeti valituste vahel ja et see leiaiks ülestõstmist Euroopa jul-geoleku- ja koostöökonverentsil Genfis. "Kuid, teadagi, venelane ei lase kõneleja selles küsimuses," li-sas kõneleja.

Bertil Hansson ütles, et ka rootsi noorusel tuleb anda informatsioo-ni kõigest sellest, mida on väärt säilitada ja kaitseda. Eestla-seed on selle valmisoleku kaasa toonud. Nende tegevuse taustaks on omakultuuri säilitamine. Eesti oli rootsi vähemus ja sel oli kul-tuurautonoomia. Nii kaugele ei ole rootslased jõudnud oma minori-teetidesse suhtumises.

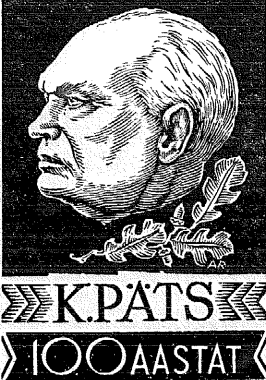
Ta puudutas ka Konstatin Pätsi kui tugevat riigimeest, kes langes vallutatute ohvriks. Kõdditarnisel viidi kaasa ka tema omaste alaeal-lised lapsed, et hävitada suguseltsi põhjalikult. KUID eesti rahvast ei saa keegi alistada põhjalikult.

Tervitusõnn ütles Läti kiriku esindaja pastor Armins Treus ja telegrammiga tervitas Läti kon-servatiivne partei Göteborgis.

Siis esitas Göteborgi Eesti Mee-skoor Eero Tarjuse juhatusel J. Sibeliuse Kord tõuseb päike, H. Kärna Kaugel ja E. Võrgu Kas te Kuulete? Lõpuks laulsid G. E. Naistkoor ja E. E. Meeskoor ühis-koorina T. Vettiku Su Põhjamaa päikeses kullast ja Miina Härma Veel kaitse, kange Kalev. Ka ühendkõr juhatis Eero Tarjus. Oli hoogne ja jõuline esinemine.

Igati õnnestunud aktus, kus kõi-gile esinejale ja esinemistele avaldati äratuntenud tänu ja kiitust intensiivse käteplaksutusega, lõp-pus Rootsi ja Eesti hümne laul-misega ja lüppude väljaviimisega, mida tolmetas Põhjaläätred-Ka-levipoeg lipkond.

(EPL/AM)

Pühjaltüred-Kalevipoeg Naisringi 10-ndal aastapäeval Göteborgis toimunud käsitööde-näitusel viib külalisena ka Naisringi esimene esinaine Ellen Tori. Pildil vasakult: (istuvad) Ellen Tori, Adle Tomson, Velda Marten (praegune esinaine). Seisavad vasakult: Susanna Tomson, Vilma Vikström, Maali Meria, Laine Viir, Helmi Lokkik, Hermine Aasa, Helga Lilleste, Armilde Saaremäe, Ida Sandström. (EPL-foto Kopler).

ETI väljaandeid

Vastuseks kumis rohkearvuliselt saanud järelepärimistele Eesti Teadusliku Instituudi Rootsis ole- ja kirjastustegevuse üle teatatakse ETI juhatuse poolt:

Instituudis on stensillid paljudatuna ilmunud Eesti Teadusliku Instituudi Toimetused, II sari: Operamaatule ja konspektid:

1. Riigikohtunik Paul Poom, Eesti kriminaalõigus. Üldosa. Stockholm 1964, 98 lk. — kr. 25.-.
2. Mag. iur. Artur Mägi, Eesti riiklik korraldus. Loengud 1962-1963. Stockholm 1964, 88 lk. — kr. 25.-.

3. Dr. iur. Ivar Arens, Põhijooni Eesti õigusalaste, 1. loengud 1963-1964. Stockholm 1966, 69+5 lk. (rootsik kokkuvõte) — kr. 15.-. Kuid see operamaatule on täiesti läbi mõeldud ning kordusväljaande teemiseks puuduvad praegu võimalused.

4. Riigikohtunik Timotheus Grünthal, Tšiviil- ja Kaubandusprotsess Uppsala 1967, 110 lk. — 25.-.

Edasi on ETI seerlas "Folio Bibliographica" seni ilmunud alljärgnevat teaduslikku bibliograafiat:

1. Eesti etnoloogide bibliograafia paguluses 1945-1965, Stockholm 1965. Kuid see raamat on täiesti läbi mõeldud ning uue täiendatud väljaande koostamine on lõpule viidud.

2. Eesti ajaloolaste bibliograafia paguluses 1945-1969, Stockholm 1969 — saadaval veel piratud arvul, hinnaga kr. 10.-.

3. Eesti filoloogide (keele- ja kirjandusteadlaste etc.) bibliograafia paguluses 1944-1970, Stockholm 1971 — saadaval veel piratud arvul, hinnaga kr. 15.-.

4. Eesti pedagoogide ja psühholoogide bibliograafia paguluses on parajasti ilmumisel ning seliale võetakse vastu ettepanekuid.

5. Eesti õiguse ja ühiskonnateadlaste bibliograafia paguluses, on alles ettevalmistamisel ning selle valmistamiseks ja müügitulekust teatatakse hiljem.

Tellimised kõigile saadolevatele tellimistele ettevalmistamiseks ilmutatakse E. Teadusliku Instituudi Rootsis väljaandele paluse saata: Estniska Vetenskapsga Institutet, Box 7238, 101 81 Stockholm või suunata telefoniteel Instituudi asjaajajale pr. Elsa Neumannile — 90 19 11, Stockholm.

Nixon võitis Valges Majas jutule N. Vene välisministri Andrei Gromõko, kes oli koos vene kompartei peasekretäri Leonid Brežneviga külastanud Kuubas ja lendas sealt Washingtoni läbi rääkima USA ja N. Vene vahelkordade üle.

Hugo Raudsepa kannatusteel

Eesti kirjandusturule vabas maailmas on ilmunud omalaadne unikaalne teos — pärast kaheksa aastat kestnud pingutusi õnnestus kodumaalt käsitööst toimetada Rootsi meie populaarse näitekirjaniku Hugo Raudsepa tütre Viilu Raudsepp-Tulgi poolt koostatud käsikiri "Minu isa Hugo Raudsepa hukumine Siberis".

Kirjastus EMP Stockholmis on selle nüüd avaldanud trikkis nime all "Hugo Raudsepa kannatusteel". Viilu Raudsepp-Tulgi käsikiri on esmakordselt eesti keeles kirjutatud pikem proosatekst (trükitult hõlmab see 62 lehekülge), mida kodumaal salaja oli nn "samsitadtehnikas" paljundatud ja levitatud. Teadaolevalt on kodumaal sel teel paljundatud ja levitatud ka okupatsioonivõimu-vastaseid luuletusi.

Hugo Raudsepa sünnist möödus möödunud aasta suvel üheksakümne aastat, nii et "Hugo Raudsepa kannatusteel" on ühtlasi mälestusteoseks iseseisvustaja kuulsama näitekirjaniku elu ja loominguteel. Seda momenti arvestades oleks ehk omal kohal olnud ulatuslikum, kirjandusloolase poolt koostatud eesee. Nüüd püüab seda asendada Vello Pekomäe poolt soojasüdameliselt kirjutatud lühike konservatiivne ülevaade Hugo Raudsepa elust ja loomingust.

Raamatule on lisatud ka Hugo Raudsepa lavaloomingut iseloomustavaid näidendeid — "Mikumiardi" ja "Roosad prillid", samuti rida huvitavaid fotosid. Kokku on nii saadud mahukaks, 260-leheküljelise teos. Kaanekujundus Margus Kalmarut. Kaane komponeerimisel on leidlikult kasutatud kodumaalt saadunud originaalkäsikirja tekstikülg.

Viilu Raudsepp-Tulgi kirjutus on sügaval traagiline, vapustav inimlik dokument oma isa ja ema elukaaslaste vangistamisest ja deportatsioonist Siberisse ning hukkamisest seal ebainimlike olukordades. Ka autori enda elu-päevad lõppesid traagiliselt üheksa aastat tagasi. Hugo Raudsepp vangistati poliitilise politsei poolt 1951. aastal ja kuna polnud mingit konkreetset süütegü, millest üksikõik mislooleme seadusevastasusega oleks kinna saanud hakata, siis allutati tema "süütegu" Staliniloodud Moskva Erikomisjonile.

Selle asutuse ülesandeks oli määrata karistus kuni 25 aastani süütlutele inimestele ja Erikomisjoni otsuse peale polnud õigust edasikaebamiseks. Hugo Raudsepa

määras Erikomisjon kümme aastat kinnipidamist tööparanduslaagris Siberis, sinna saadeti ta sama aasta sügisel. Ta suri seal 16. septembril 1952. aastal ja ta haud on jäänud järeltule kadunuks. Hugo Raudsepp on ainult üks nendest paljustest tuhandetest kaasmaalastest okupeeritud kodumaal, kes on langenud vene imperialismi ohvrile.

Erilise ilmekuse ja sügava releejuse saab Viilu Raudsepp-Tulgi kirjutus kaasaajal, kus kogu maailma, kaasaarvatud ka meie endi tähelepanu keskpunkti on tõusnud kirjanik Solženitsõni saatus, samuti akadeemik Sahharovi nõukogude korra masendavat tegelikkust paljastavast sõnavõtu ja protestid vaimse surve, omavoli ja terrori vastu.

On omal kohal taas meenutada Maksim Gorki, vene rahva sügavest tõusnud kirjaniku ja suure humanisti saatuslikult ennustavat sõnu pärast kommunistide võimule tulekut oma ajahehes "Uus Elu": "Erilise kahtlusega vaatan ma venelasele valitsustüüri juured: elne ori muutub taltsutamata despotidiks, niipea kui tal on võimalus valitseda oma ligimesele üle.

Imelise hinnataks niisama vähe kui enne. Uus ülemus on niisama brutaalne kui vana ja esineb veel vähem viisakalt kui vana. Uutes poliitseijaoskondades karjutakse ja kärgitakse ja trambitakse jalgedega põrandale nagu vanasti.

Uued ametnikud võtavad niisama meeleldi vastu alikemaksu nagu tsaariametnikud ja heidavad samase ükskõiksusega kaasini-mesi vangilaiste. Ei — vana on edasi kogu oma vastikusega. See on halb tunnus.

See tõendab, et toores vöö on ainult üle kolitud, et see on endiselt alles ja rõhub väimseid jõude täpselt samal määral kui varem".

Maksim Gorki kartus sai kahjuks teoks — kommunistlikust revolutsioonist kujunes despotidiktatuur ja terrorile rajatud poliitseriik ning kogu maailmas rahutus ja sõjapühhoosid õhutav imperialism.

Jätku lugeda neid avalikke kirjutusi, mida mõned nõukogude kirjanikud oma kellegi Solženitsõni hukka mõistmises ja valituse talitsviisi õigustamiseks ajakirjanduses avaldavad, siis meenub ühe teise tuntud vene kirjaniku Ivan Krõlovi vaim karjakantsist Vaskast, kes ennast tähtsaks tegi sellega, et klähvis haukuda elendavale peale.

On tõestatud masendav, et nõukogude kord asetab maasoola, oma

O. Kodres Borås: "Ka praegune aeg ei purusta meid"

Eesti Vabariigi 56. aastapäeva tähistamine Boråsis toimus pühapäeval 24. veebruaril Caroli kogudusmajas, kuhu oli kogunenud hulgaliselt kaasmaalasi. Skuudide esindaja Vello Rõmmel tõi sinimust-valge rahvusliku pidusaali "Kaunistagem Eesti kodaj" lau-luulide saatel. See tõi pühailiku aastapäeva pühitsemise tunde käi kide südameisse.

Boråsi Eesti Seltsi abiesimees Edvard Aasa oma avasõnas tervitas kõiki, kes olid kogunenud tervisele aastapäevale. Eristat tähelepanu osutas ta kohalviibivatele Vabadussõjast osavõtnutele, kes istusid koondatult ühtseks pidulausa.

Boråsi Eesti Seltsi kauaaegne esimees kapten August Jakobson tervitas oma sõnavõttus Vabadussõjast osavõtnud, mille järele Maria Aasa dekoreeris Vabadussõjajärgi sõjaväelaseid.

Eralt Art esitas Karl Eduard Soot'i "Veel pole kadunud kõik".

Aastapäeva kõneleja õpetaja Oskar Kodres vaates oma valmuiliku tagapõhjaga kõnes eesti rahva saatust, võrreldes seda Moosesse elusjal Orabi mäel sündinud juhtumiga, mis esineb Moosesse 2. raamatust, kus kõneldakse, et kibuvitsapõõsas põles, kuid see ei põlenud mitte ära.

Kõneleja oma sõnu viitas sellele, et Jumal näitas oma valitud rahvale nende rasket ajaloolist tõe, millest ta rahvas pidi läbimäenema, kuid näitas ka seda, et ta läheb sellest läbi kui võitja. Kõneleja jatkas, täna astub see vana tuhandeste aastatesse ulatav aegade lehekülg ka meie ette sünniboolse vormis. Sellesse on põimitud meie rahva ajalugu, kes suure rahvaste rändamises aegu Läänemere kaldal leidis omale eluase, kellede hulka meie kuulumine ja kelle minevik on olnud samuti alalises heitluses olemasolu eest.

Ja see on olnud tööpeoliste alalises heitluses, sest meie ei leia ajaloost ühtegi teist rahvast, kellele oleks olnud nii palju peremehe, meie ei leia maakera pinnalt ühtegi teist paika, kus nii karvad ajaloolised tuuled oleks puhunud, kui just siin, kus kohisevad Läänemere vood.

Meie rahvale pole kohasemat võrdust, kui just see vana aastatuhandetel säilinud võrdus ega pole tabavamast sümbolil olemas, millega eestlaste minevikku sümboliseerida, kui just põlv kibuvitsa põõsas.

Võtame kasvi näiteks Suure-Põhjaaja ajajärgu, mil eestlaste maa laastati. Meil mõlles katk ja näl, ning kus Lätti Henriku kroonikas tähendatakse, et Narva ja Rakvere vahel polnud kuuldud ei koera haukimist ega kukelaulu, nii tühjaks oli jäänud maa.

Võtame arvesse esimest ilmasõda, kus meil Vabadussõda tõi vabaduse ja omariikluse: tulemate meelde kõiki raskusi, mis alati eestlastele osaks on saanud ja

võrdleme neid meie paarikümne aastase ülesehitustööga, kus kõik muutus kauniks ja valgeks, siis näeme, et meid sümboliseeriv kibuvitsa põõsas ei olnud mitte lõpu-põlenud, vaid isegi õitsema puhkenud.

Mis oli siis selleks tõukejõuks, mis pääle rasked aegu jälle ikka Eesti rahva riismed kokku kogus ja jalgadele seadis? Vastuseid on mitmeid: ühed ütlevad, eestlaste iseloomus olla erilisel palju turg-jõudu ja eluinstinkti.

Üks vastus on siiski ka veel olemas, eesti rahvas ei ole mitte sel-lepärast ära kadunud, et Kõige-vägevam teda ei ole maha kustu-tanud paljude rahvaste perest.

Kui meie rahva olemasolu ainult meie rahva seismiseks jõule, meie püsivale tahtele ja ainult pil-medale õnnelise oleks olnud ülesehi-tatud, siis oleks meie rahvas ammu kadunud olnud, kibuvitsa põõsas oleks siis põlenud nii maatas, et ta asetki enam poleks leitud.

Nüüd on tuli selle kibuvitsapõõsa ümber jälle lõõnud lõkkele ja hakkanud põlema veel enneaegsamat ulatuses. Meie rahvas kannab endas nüüd kõige raskemat risti. Üks on aga kindel, et meie tulevikku, meie rahva eluhoonet ja alust ei suuda ka praegune aeg purustada, vaid et see ikka jääb ja püsib.

Seda õigust soovime laialt pillu-tatud Eesti rahvale, soovime kõi-kidele rahvastele, kellele rinnas on jumaliku eluhoogu.

Sellesse tahame peita ja põimida oma lootused, oma unistused ja igatsused. Sellesse tahame uskuda ja kindlalt olla. Selles tahame üksteist toetada ja üheskoos kannatada. Meie teame, et meid sümboliseeriv kibuvitsapõõsas põleb küll tules, kuid ta ei põle mitte ära.

Kõneleja mälestas meie esimest riigivanemat ja viimast presidenti Konstantin Pätsi 100-aastast sünnipäeva ja mälestas ka ühtlasi kõiki neid langenuid, kes andsid oma elu meie vabadusvõitluses, et saada vabaks ja väärikaks teiste rahvaste perest.

Kõneleja võrdles Konstantin Pätsi Moosesega, kes läks Neebro mäele ja seal teists hinge. Jumal mattis teda sinna maha ja tema hauda ei teata kunagi tänapäevani. Ta aga elab edasi Iisraeli rahva südames. Meie ei tea, kus oli Konstantin Pätsi viimane elukoht, kuid ei tea kas asub tema hauaküngas, ühes kõneleja ja laktas. Üht meelde aga teame, et ta elab edasi Eesti rahva südames.

Boråsi eesti pensionäride laulu-trupp esitas "Miks oled nii armas mulle...". mille järgi Boråsi Eesti Seltsi esimees August Jakobson ütles lõppõna. Vabariigi aktus lõppes hünni laulmisega ja rahvusliku saalist väljaviimisega. Piduliku aktuse järgi istuti kaua kohvilauas.

E. ART

**BESTI MAJA
WALLING. 34-1**

KÖÖK VAJAB ABILIST

Rõõmustavalt suureneva Eesti Maja külastamise tagajärjel vajab Eesti Maja köök veel ühte abilist.

Tõõllemest, tööagadest ja üldse tingimustest informeerib perenaine Miljande Pärma telefonil 21 81 34, äripäeviti kõige sobivamalt kella 13 ja 17 vahel.

Kurt Tannberg New Jersey USA-s viibis külas oma Stockholmis elaval arhitektist ja kunstnikust vennal Harald Tannbergil.

ED. REINING

O. Sarapuu U. Meremaa meisteriks

CHRISTCHURCH (EPL) — Tänavuseks Uus-Meremaa meistriks maies tuli jällegi eestlane Ortvin Sarapuu, kes algas väga jõuliselt, võites järjestikku kaheksa esimest vastast, kindlustades pooltasepunktide edumaa. Järgnevat mängud lõpetas viigiga ja see asjaolu võimaldas 22-aastaselt Paul Garfeldil talie "järele jõuda". Mõlemad omadid turniiri lõpetamisel 9,5 punkti.

Kolmandaks jäi rahvusvaheline meister Fairhurst 7 punktiga.

Ortvin Sarapuu on kahtlematult suurepärase maletaja, kes oleks võinud jõuda veelgi kõrgemale rahvusvahelisel maledredil, oluks tal rohkem võimalusi mängimiseks endast tugevamate vastastega.

O. Sarapuu sai 21. jaanuaril 50-aastaseks.

Göteborgi mees- ja naiskoor ühisesinimisel Eesti Vabariigi aastapäeva Eero Tarjuse juhatusel (EPL-foto Kopler)

Kus asub eesti kultuuri tsentrum: Roots, Kanadas?

Kus asub vaba eestluse kultuuri-
line tsentrum? Selle küsimusega
tegevas hiljuti Torontos ilmunud Vaba
Eestlane. Tähepoolest: kas seal või
siinpool ootame? Teame ju, et
suurim kultuuriline aktiivsus on
eestlastel üheltpoolt Stockholmis,
teisel poolt Torontos. Kuid asja
puhtajaloolisest seisukohast vaa-
data, siis asub kultuuriline tsen-
trum müüdi Roots, kus kultuuri-
line tegevus algas kohe peale
pagulase saabumist ja kuhu ko-
gunes kõige suuremal arvul eesti
kultuuritegelasi — kirjanikke, he-
lilojaid, kunstnikke, teadlasi,
ajakirjanikke.

Siin hakkasid ka tegevusse elu-
jõulised kirjastused, eesti koolid,
läks käiku elav kultuuriline elu.
Ümber 70 protsenti väljapoole
Eestit ilmunud kirjandusest on
kirjastatud Rootsis. Siin on ka
toimunud suured väljapoole suu-
tatud kunsti- ja raamatunäitused.
Ja siin on tegevustanud elujõulised
laulukoorid, teaduslikud ja kul-
tuuriharitavussuhted organisat-
sioonid. Väike-Eesti loov kultuuri-
line keskus on jäänud Rootsi, kuigi
ka Kanadas ja USA on näidanud
suurt rahvuspoliitilist aktiivsust.

Kultuurilise tegevuse kliimat
peab eriti nüüd Rootsis pidama
soodsaks, kus Rootsi riik üha aru-
saavamalt suhtub vähemuskul-
tuuridesse. Eestlased on siin olnud
pioneerideks ja nüüdelt omal jõul
kõik üles ehitatud ilma välise abi-
ta. Meie aktiivsus on ka 30 aastat
pärast pagulase asumist küllaltki
tähelepanu väärib.

Kuidas oleme suutnud ülal hoida
sellist tähelepanuväärset aktiiv-
suse kraadi? Tõesti peab küsima,
kuidas see olnud võimalik, kui a. 1962
poles asutatud erijorganismid
eesti kultuuri väljendamiseks —
Eesti Kultuuri Koorid, millel
praegu on üle 400 liikme, aktiivne
ja juhtiv tegevus pea kõikidel kul-
tuurivaldkondade oma stipendiumide
ja fondidega, millest kultuurisõb-
raalid meil teinud on annud Kultuuri
Kooridele kasutusse.

Praegu käib suur osa eestlaste
kultuurilistest aktiivsetest siin
Stockholmis ja koguni kogu Root-
sis Kultuuri Kooride kaudu. Ei ole
siis imestada, kui liikmeskond on
suudnud kasvavalt.

1967 aastal asutati Kultuuri fond
EKK juures. Vastupidiselt palju-
dele teistele fondidele, on see fond
suutnud oma ülesandele edukalt
tähta — Kultuuri fond on jaganud
a hindu, toetusi ja stipendiume
tegevusaja jooksul juba 48.000
krooni suuruses ning need on saan-
ud paljud meie tuntud kirjanikest,
helilojast, kunstnikest ja tead-
lastest, viimases osas eriti eesti
emakeele arendajaid silmas pida-
des.

Ja alles ära jagati Kultuuri fon-
dist 1000 krooni Eesti Noorte Kun-

stigrupile, Els Kaljot-Vaarmani
Sihtkapitalist stipendiume ja töö-
toetusi 6000 krooni ja Priit Hallapi
Stipendiumfondist 1000 krooni.
Seega ainult käesoleval aastal va-
hendati stipendiume 7000 krooni
suures.

Eesti Kultuuri Kooride tegevus
koheleb isenda eest — tegevuse
jooksul on olnud 34 kirjandusõhtut,
30 kunstinäitust, 8 kontserti, 12
teatritendust, 7 raamatunäitust,
25 segaeeskavaga üritust kokku
32 000 osavõtjaga. 1968-nd. aasta
Eesti Päevade läbiviimine oli
usaldatud EKK-le, abistati ka
ülemaailmsete Eesti Päevade pu-
hil 1972 administratiivse töö kor-
raldamisel ja piletimüügil, samuti
vahendati solistide esinemist siit-
poolse külaskontsa ÜEP kontserti-
del.

Eesti Kultuuri Kooride abi ka
teistele organisatsioonidele on
muutunud endastmõistetavuseks.
Kus ilal midagi tehakse, seal va-
hendab EKK büroo pileteid. EKK-l
on alaline raamatu- ja kunstinäitus
nendele, kes soovivad kirjandust
või kunstist osta, samuti helip-
laadide vahenduse. Vajaduse korral
on kirjastatud, näit. Gustav Suitsu
kapitaalse "Kogutud luuletused".
EKK võitis oma hoolde ka Eduard
Ole: "Suurel maanteel" me-
muarteose levitamise.

Alalise büroo tegevuse eest hoo-

Stockholmi Algkooli kevadpidu

24. märtsil kell 14.00 toimub tra-
diitsiooniline Eesti Algkooli Ke-
vadpidu, Skanstaali Gümnaasiumi
majas, Bohusgatan 24-26. Korralda-
jateks on nagu tavapäraselt Stock-
holmi Eesti Algkooli ja kooli Sipi-
rade Selts. Pääsmete hind on täi-
kasvanuile 10 kr ja koolilealliste
lastele 2 kr.

Eeskava koosneb nii deklamati-
onsidest kui ka muusikalistest
ettekannetest, mida õpilased esit-
avad. Peo kõrgpunkt peaks aga
olema — nagu eelmistel pidudelgi
— laste poolt esitatud näidend.

Peol on ka võimalik loosiõnne
proovida, einelauas tutvavõtte-
vesteid, või ainult meeleolumu-
sikalt nautida. Oma oskused lau-
lumängude alal näitavad veel
Stockholmi Eesti Lastelaia muu-
lased.

Niisil tuleks igalühel, kellel on
huvi eesti kooli vastu, ülaimalnitud
tähtpäeva peokülalistamisega kinni
panna, sest peokülalistamisega toe-
tame Eesti Kooli.

litsevad Elo Rahn, Lelda Lepp ja
allakirjutanu, kusjuures tegevust
üldjoontes juhib juhatus, mille
esimeheks sel aastal oli Leonid
Laid ja abiesimeesteks Teodor
Künnapas ja Kalju Lepik. Juhat-
tusse kuuluvad veel sekretär E.
Pettai ja liikmed Mari-Ann Kil-
man, Harri Kiisk, Mart Kikerpuu,
Viljar Natriis, Ada Otema, Otto Pa-
ju, Gustav Ränk, Karin Saarsen ja
Leo Urm. Tegevuse korraldamine
toimub toimekondades, kus kirjan-
dusküsimuste eest hoolitseb Karin
Saarsen, kujutavkunsti eest Otto
Paju, muusika eest Harri Kiisk ja
teatri eest Lensi Rõmmel. Edasi
on filatelia toimekond Hans
Krõndströmi ja noortetoimekond
Mari Kilmani ja Mart Kikerpuu
juhtimisel ning juriskonsult — Leo
Parre.

Iga rahvas on kõigepealt kul-
tuuriline tervik, kes moodustab
küll osa inimkonnast, kuid teostab
end erirahvusena ometi oma kul-
tuuriäärte kaudu. Eriti kehtib
see väikerahvaste kohta, kelle tu-
gevus seisneb ju peamiselt nende
kultuuris. Seda seisukohta silmas-
pidades on eluliselt vajalik, et
eestlased pagulaseks jätavatel
omakultuuri väljlemisel seevõrra
kui see kusaigil eales on võimalik.

Sellepärast on Eesti Kultuuri
Koorid taotlenud eesti kultuuri
alal ülemaailmset koostööd ja
ülemaailmset Kultuuri fondi loomist.
Kanadas teatavasti loodi mõni aeg
tagasi samatavaline organisatsioon
Eesti Kultuuri Kooru Kanadas, mis
tegutseb edukalt. Kõige olulisem
aga on, et lai kultuurihuviline eesti
avalikkus liituks kultuuri-tegev-
usega ja annaks sellele senisest
veelgi soliidsema tausta.

See on võimalik Eesti Kultuuri
Kooride Liikmeskonnaga liitu-
miseks, kus liikmeks on küll-
altki tagasihoidlik ja kus liikme-
sotekule lisanduvad mitmedki
soodustused.

EKK liikmeskonda kuulub rah-
vuslikult mõttevald eestlast kõigist
ringkondadest vaatamata erine-
vatele poliitilistele ja tööspid-
mistele. Meie eesmärk on tõsta
loovate isikute indu ja publiku huvi,
et virgutada rahvuskuulustilist
tegevust. Kultuuri teadlikud eest-
lased kogundem kooli Eesti Kul-
tuuri Kooride ümber!

E. PETTAI

Uppsala stipendium

UPPSALA (EPL) — Uppsala
linna Kultuurikomisjoni edasi-
pimise stipendiumi sai 2000 krooni
suures kunstnik Margareta
Raud.

Kahe eesti noore muusikaline edu

TORONTO (VE) — Käesoleval
aastal Torontos toimunud Kiwani-
se muusika võistlustest võitsid osa
1318 võistlejat klaveril, nende hul-
gas ka terve rida eestlasi, kelledest
edukamad olid pianistid Hiljar Li-
toja ja Tiina Mitt, kes mõlemad
võitsid stipendiumid. Saavutus on
seda märkimisväärsem, et kogu-
summas oli välja pandud ainult 17
stipendiumit. Hiljar Liitojale an-
nati lisaks tema suurte võimete
tunnustuseks "R.J.R. Russell
Memorial Piano Trophy."

20-aastane Hiljar Liitoja võistles
kahes edasijõudnute (nn. open)
klassis, kus ei ole vanusepiiri.
Moodsa muusika esitamisel
mängis ta helilooja S. Prokofjeffi
muusikat ja saavutas esikoha.
Päev hiljem võistles ta ungari
rapsoodiats klassis, kus ta F. Liszt-
i muusikat esitades tuli teisele
kohale.

17-aastane Tiina Mitt oli ainuke
1313 klaveril võistleja hulgas, kes
võistles kaheksas klassis, nendest
kus ilma vanusepiirita edasi-
jõudnute klassid, üks 17-aastaste
klass ja üks 19-aastaste klass.

Noor pianist saavutas ühe esi-
koha, kolm teist kohta ja 4 kol-
mandat kohta. Tiina Mitt esitas
moodsa muusika klassis, Kaljo
Raidi loomingut "Capriccio".

Kõik esimeste kohtade võitjad
edasijõudnute klassides, nende
hulgas Hiljar Liitoja ja Tiina Mitt,
pääsesid 12 pianisti hulgas lõp-
pviistuste eelviistlustele. Nende
hulgast valiti kolm pianisti välja
õhtusteks lõppvõistlusteks.

Hiljar Liitoja pääses nende vii-
mase kolme hulka ja tuli esikohale
võites R. J. R. Russell Memorial
Piano Trophy, mis on kõrgeimaiks
tunnustuseks klaveriklassides
võistelnud noortele pianistidele.

See on esmakordne juhus, kus
eesti noortest pianistidest keegi on
saanud selle auhinna ja tunnustu-
se.

Pätsi-fond aitab Kuningi

TORONTO (VE) — USA-s loodud
K. Pätsi mälestusfondide USA-s,
millele annab välja ingliskeelse
"Estonia — Story of a Nation", on
täienduseks loodud samasugune
fond ka Kanadas. Eesmärgiks on,
nagu Torontos E.V. aktusel kõne-
lenud konsul Aksel Linkhorst se-
leht Vaba Eestlasele, luua majan-
duslikku alust eesti tutvustamis-
tooste ingliskeelsele väljaandmi-
sele.

Aksel Linkhorst:
Kaalumisel on olnud Jüri Kahari
Helsingi juulgeolekukonverentsiks
koostatud brošüüri prantsuse
ja hispaania keelsete väljaannete
toetamine, siis müüdi "Andres
Küngi" raamatu "Saavutus ja saa-
tus", ingliskeelse tõlke toetamine.
Maria Koppermani raamatu ingli-
se keelde tõlkimine ning USA-s
olevate eestlaste ajaloo väl-
jaandmine ühenduses USA 200.
aastase juubeliga."

Mees aetakse välja naine jäägu kohale

MOSKVA — Kirovi balleti endine
esitantsija Valery Panov sai Le-
ningradi passiosakonnast hoiatuse,
et ta peab N. Lihust otsekohe lah-
kuma. Valery Panovi abikaasa he-
listas Moskvasse ja andis välissa-
jakirjandusele seletuse. Ta ütles,
et riigivõim püüab neid teineteisest
lahutada. Ta jutustas edasi, et ta
läks koos oma mehega Leningradi
passiosakonda, kuid ted ei lastud
sisse. Valery Panovile aga teatati,
et ta peab otsekohe Nõukogude
Liidust lahkuma.

Valery Panov, kes on juut, val-
landati Leningradi Kirovi Balleti
poolt kaks aastat tagasi pärast
seda kui ta oli soovivalt sisse
andnud liisraeli väljarändamis-
se. Kahe viimase aasta jooksul ei ole
ta tantsijana tööd leidnud.

Nüüd teatati Panovile, et ta võib
Israeli välja rännata, kuid ilma

naiseta, kuna see ei ole juut. Le-
ningradi passiosakond tõi ametliku
põhjenduseks ette, et naise ema ei
pöidla tütre asumist Israeli.

Naine, Galina Panov, endine Ki-
rovi balleti tantsijatar, omakorda
ütles, et tegemist on vaid tühi-
settekaandega — on ta ju 25 aastat
vana ega allu enam ema eest-
kostmisele. Ta ütles, et ta mees on
keeldunud väljasõiduvistlast vastu
võtmast, kuna ta ei taha lahkuda
ilma abikaasata.

August Pensa, tuntud filatelist ja
filatelistlik ajakirjanik valiti New
Yorgi Eesti Filatelistide Seltsi au-
liikmeks.

Ahto Üks, sündikalistliku ajale-
he "Arbetaren" peatoimetaja on
kirjastus "Föderativ" väljaandel
avalanud brošüüri "Idder och
individer" aktualistest ja idee-
listest probleemidest.

Aktusepublik Lundis

Ado Irval 60-aastane

Oli suur õnn, et põgenikevooluga pääses vabadusse hulk häid pedagooge, kes igas riigis, kuhu nad sattusid, asusid energiliselt tööle rahvast organiseerima ja noori rahvuslikult kasvatama. Rootsis asutasid nad kiiresti emakeelsed koolid, täienduskoolid ja laulukoorid. Üks sääraseist tulihingelistest pedagoogidest ja kultuuritögelastest on Ado Irval, kes Boråsis 10. märtsil pühitseb oma 60. juubelit.

A. Irval on Virumaalt, Lüganuse kandist. Pedagoogilise hariduse omandas ta Tartu Pedagoogiumis (kuhu tol aastal olid ühendatud Tartu ja Rakvere õpetajate Seminariid). See oli hea kool. A. Irval lõpetas selle 1934. a. ja siirdus Tondi sõjakooli, kus ta sai kooli ülemalt, kolonel A. Jaakonilt, päraseltiselt haridusministri, sõjaväelise ja patriootilise kasvatuks.

Juba sõjakooli päevil juhatas A. Irval aspirantide 80-liikmelist laulukoori. Järgnes pedagoogiline tegevus Püssi ja Aaspere algkoolides ning alates 1939. a. riigikaitse ja võimelemise õpetajana gümnaasiumides Võrus, Pärnus ja Tallinnas. A. 1943 mobiliseeriti ta saksa sõjaväkke. Sama aasta sügisel onnestus tal põgeneda Soome, kus ta vabatahtlikuna astus soome sõjaväkke.

1944. a. sügisel põgenes ta okupeeritud kodumaalt Rootsi, kus ta alates 1961. a. töötab rootsi koolides õpetajana, praegu Boråsis.

Kohe pärast Rootsi saabumist organiseeris ja juhatas A. Irval eesti täienduskooli, Boråsis 1945-47 ja Norrköpingis 1947-51. Eriti viimases linnas kujunes ta tegevuse ühiskondlikuks. Sealne täienduskooli kasvatas üheks suuremaks Rootsis. Peagi organiseeriti kooli juurde balleti, võimlemise ja iluuisutamise õpperingid ja eelkoolilastele pühapäevakool. Rootsi eestlastel minu teada esimene. Igal kevadel korraldati õpperingsid. Ta taktikapi all töötas Norrköpingis võrdlemisi suurearvuline meeskoor. Kõik need riistad äratasid rootslaste tähelepanu ja A. Irval kutsuti õpetajaks rootsi kooli. Siingi on ta õpetõbe eestpärast meetodid rakendades pälvinud innakaid tunnustusi. Boråsi linnavalitsus on himanud A. Irvali kahe stipendiumiga, üks õppeisiks Shotimaale (Euroopa tudendite õppealajaga 1962), teine JSA-esse (tutvumas kooli- ja õppealajaga 1969).

Kõige selle juures on A. Irval annud eesti ühiskonnale oma parima. Ta on eestluse kindel valvest, sõides energiliselt suu ja sülega kommunismi vastu ja nende vastu, kes Eestit ja eestlast alahindavad. Poliitiliselt on ta REE asutamist saadik selle ligi, ning mitte peanoogutajana, vaid aktiivse praktilise töömehena. Eriti ahilis on ta panus Esinduse Kooli-

Ado Irval

toimkonna liikmena. 1957. a. korraldas Esindus A. Irvali juhtimisel Norrköpingis Esimesed Eesti Õpetajate Päevad. Ajakirjanduses on ta alati esitanud fakte meie laste koolilookest ja ka teiste minoriteetide koolilaste olukorrast, nõudes Rootsi ametvõimude abi minoriteetide kooliõpetuse reformeerimiseks ja eesti koolide majanduslike olude parandamiseks. Boråsi lehtedes on ta kirjutanud puhul tekinud ägedaid valdusi, mis meie probleemide aktuaalseerivad.

Noorele juubilarile võime ainult soovida, et ta sisemine energiaalikas talle veel üle mitme juubeli jõuda annaks.

MÄRT RAUD

Rein Vilgats 90-aastane

Eestlasi ei ole mitte palju, ei siin Rootsis ega mujal maailmas kes jõuavad oma 90. sünnipäevani. Üks nende vähestest hulgast on Reinhold (Rein) Vilgats, sünd. 12. märtsil 1884 Pärnumaal Tõhelas. Siin Rootsis pole tema nimi ega isiku avalikkuses ette tulnud, sest ta tuli Rootsi alles 8. a. tagasi 82. a. vanuses.

22. a. hiljem ning sellises eas tulla võrassid ühiskond pole kerge ülesanne, et kohaneda ja leida rahulolu oma elamises.

Juubilar tuli aga oma tütre juurde Norrköpingisse leides eest liisa kodu ja tuttavad inimesed, mis kõik on aidanud teda olukorraga kohanemises.

Rein Vilgats kuulub sellesse põlvkonda, kellel on tulnud kaasa elada kõik selle sajandi ajaloolised sündmused. Osa võtnud 1. maailmasõjast, läbi tulnud Vabadussõja, ning näinud kõik okupatsioonid ja võimude vahetused kodumaal.

Kohalik elu

STOCKHOLM
Ettevõtjate klubiüht

Eesti Ettevõtjate Ühingu Rootsis teatab, et järjekordne ühingu klubiüht toimumb esmaspäeval, 11. märtsil Eesti Majas.

STOCKHOLM
Tennisklubi kella-vile-tee

Stockholmi Eesti Tennisklubi korraldab pühapäeval, 10. märtsil kell 14.30 kella-vile-tee Ooperikeldri pidurumis.

Tennisklubi loodab rohket osavõttu ja ütleb kõigile teretulemast!

BORAS
Tänuavaldus

Tänu Eesti Politseiametnike kogu juhatast, kes mind minu 70-a. sünnipäeval lilledega ja juubelpäeva diplomiga austasid, samuti ka Boråsi Pensionäride Ühingu juhatast ja kõiki sõpru lilled eest. Teile minu suurim lõpuiladmine.

HELMUT TAMMJAARV

GÖTEBORG
Esinduse Üldkogu peakoosolek

Esinduse Göteborgi Üldkogu peab oma aastapeakoosoleku pühapäeval, 17. märtsil Göteborgi Eesti Maja suures saalis. Koosoleku algus kell 15.

Päevakorras: 1) Koosoleku rakendamine, 2) aruanded, 3) Tegevuskava ja eelarve, 4) Valimised, 5) Koosoleku tekinud küsimused.

Koosolek algab täpselt ettenähtud ajal. Pärast koosolekut samas kirjanudsohtu, mille algus kell 17.

Eripeatikk kuulub tema sellega 22 aastale, kus tuli leida teid ja olukordi, et ennast hoida punavõimu viha alla sattumise.

Peale Vabadussõjast tagasilastimist võitis ta üle Annuste taju peremehe kohused ja tööd. Algaastal puudusid maaelus vastava eriharidusega inimesed ja ettevalvete töde ning toimetuste tegijad tuli leida kohapealt.

Meie tänane juubilar oli üks esimestest, kes asus ettevalvete töde tegemisele ning organiseerimisele. Nii võib teda näha 1911 asutatud Piimaühingu esimehena, masinatarv. ühingu organiseerijana jne. Eriti südamelelähedane oli juubilaril Tõstamaa kiriku Nõukoguga esimehe amet, misugust ta pidas kuni punaste poolt selle likvideerimiseni.

Veel palju lüüsiid päevi ja sama tervislikku olemist soovivad Suile kõik koduvalla inimesed.

SÕBRAD

Rahvuslik kogunemine lõuna-Rootsis ja Taani pealinnas

LUND (EPL) — Eesti Vabariigi 50. aastapäeva tähistati koos president Konstantin Pätsi 100. sünnipäeva mälestamisega Lõuna-Rootsis Lundis ja Helsingborgis ning Taani eestlastele Kopenhaagenis pidulike aktustega. Rahva esavõtt oli kõikjal väga rohkemal. Kõiges kolmes kohas oli aktuskõnelejaiks õp. Karl Laante, Stockholmist, kuma deklaraatorina esines Lillida Saarmaa, Laulis Hele Gering, metsosopran, keda klaveril saatis muusikapedagoog Eliisabet Kongstad. Sündmuskohad olid dekoreeritud rahvusvärvide, E.V. vapi ja president Konstantin Pätsi piltidega kuma sinimustvalge lipu valges seisis eesti ülläplased ja gaidi-skauudid.

Lundis koguneti Ülläplasmaja kontsertsaali, mis täitis viimse võimaluseni rahvast. Eesti lipu sissetoomisel tõusis publik püsti. Aktuse avas korraldava Veebruarikomitee poolt Lembit Aring ja andis sõna külaliskõnelejaile, õp.

Karl Laante

Karl Laantele. Ta pühendas kandvama osa president Pätsi elutööle ja mälestusele. Ta ütles kokkuvõttes:

Konstantin Pätsi julge ja otsustav käitumine määras oluliselt eesti rahva ajaloo käigu selle otustavatel ja kriitilistel silmapilkudel. Eesti Maanõukogu delegaator oma erilise usalduse talle kui ta valiti kolmleilisel Eestis Päästekomitee esimeheks, kellena ta 24. veebr. 1918 välja kuulutas Eesti Vabariigi.

Alnult 7 päeva pärast ta tagasi jõudmist Saksa vangilaagrist, kui vene punavägi oli tungimas Eestisse, pörutas ta otsustavalt Ajutise Valitsuse koosseisul rusikaga laule kõhklejate peletamiseks, et mitte hakata vastu suure Vene riigi sõjaväele: "Ei mingit kokkulepet kommunistidega! Meie püha kohus on maad kaitseda! Kõik mehed idarajale vastu viletsuse ja orjuse kandjatele!"

Dr. Oskar Loooris oma tootes "Eestluse elujõud" leiab, et meie rahva poliitilises juhtkonnas läbi aegade on olnud koim väärtuslikku surukku: "Eesti suurimad rahvajuhid teetsas asetaksin Lembitu 13. sajandil, Jakob Hurda 19. sajandil ja Konstantin Pätsi 20. sajandil."

Konstantin Pätsi riigimehe võimeid hinnatu üldiselt eriti kriitikaegadel. Olen sündinud Elva valas, Tartumaal. Nii kõneli kodumaa üsna palju poliitikast ja välkese poisina kuulsin talumehe ja tegelasi ütlevat: "Kui teised riigivankri kraavi ajavad, siis Päts peab selle kraavist jälle välja teele upitama!" Kui 1933 ülemaaline majanduskriis ja eesti põliseaduse kriis olid rahva meeleolul üles kütunud ja oli karta Eestis Mussolini või Hitleri stiilis võimu ülevõtmist ning tekinud valitsuse kriisis ei julgenud keegi poliitikameestest võtta omaie uue valitsuse kujundamist, võitis selle koorma enda kanda, lõpuks Päts Riigikogu hoaskiitmisel.

Ta jäi riigipeaks riigivanemana, peaministrina presidendil ülesannetes, riigihoidjana ning presidendina kuni Nõuk. Liit lammutas koos käputäie kommunistidega Eesti riigi ja küüditas ta teadmatusse.

Konstantin Päts oli oma olemusest veendunud demokraat, mitte diktator. Ta teostas riigijuhitumist eesti rahva valdava enamuse poolt loetud. Oma vastaste suhtes oli ta tolerantne ja koostöötahteline.

Eraikandlikus poliitikas asetas ta esirida riigi ja rahva huvid. Ta ei kartnud võitlust ega oma elu ohverdada rahvuslikele ideaalidele eest võideldes. Ta jagas oma rahva traagilist saatust.

Tema haud on sama teadmatu melle nagu teiste küüditatute ja tundmatute sõdurite haud. Meile ja meie rahvale jääb aga austuse ja mänetum temast läbi aegade. Ta oli üks meie rahva vähestest suurmeestest.

Kunas sädaleb uuesti vabaduse päike üle Eesti kodumaa nurmede? Üheks loodussaaduseks on loodus. Et maailm muutub ja meie koos maailmaga, on loodus olukordade muutumiseks. Nii toimuva muudatused tehnoloogias, mis ei jäta puudutamata ühtegi eluala ühiskonnas, kaasaarvatud ka ideede kommunikatsioon. Selle läbi toimuva muudatused ka praegustes kinnistes ühiskondades, nagu Nõuk. Liit ja Hiina ning muudatused raamistikus ka okupeeritud Eesti praeguses staatuses.

Vaatamata marksistliku ajaloo filosoofia oskikkusele on ometi Karl Marx lausunud ka mõned tõed. Krimmi sõja ajal kirjutas ta prohvettlikult New Yorgi ajalehes "Tribune" Venemaa kohta:

"Vabade institutsioonidega, ahetelust vabastatud tööstusega, kütteist vabastatud mõttega tõusevad Lääne rahvad taas ülemvõimule ja eesmärgi ühtsusele kuna aga Vene koloss iseeneest puruneb kildudeks masside arenguga ja ideede jõu eksplosivsuse mõjul."

Ma usun, et Karl Marxi poolt ettekuulutatud ideede purustav mõju ja vabadusideede aatomipimmi aegsuti ongi juba sündinud Nõukogude kommunistliku diktatuuri ja imperialistliku kolonialismi lagunemiseks ja vabaduse ning enesemääramise õiguse taastamiseks.

Loodame, et Solženitsõn, Sahharov j.t. ei jää vilumateks vene intellektuaalideks oma vabaduste nõudmistega, vaid et see liikumine areneb ahelreaktsiooniks võimaks vabaduse manifestiks, mida Kremli võimehired on võimetud kontrollida. Samuti ei olnud Vene tsaar võimelise igavesti revolutsiooni pidurdama. Ühte ei saa püssitähkilid teha", ütles Napoleon, "nimelt neil ei saa istuda!"

Õp. Karl Laante lõpetas oma kõne palvusega meie maa ja rahva eest ja õnnistas kohalolijaid.

"Õnnista, kallits Taeva Isa kõiki neid noori ja vanu, kes Siin kaastöölistena õnnitavad ja teostavad vabaduse ideed võiduklikult nii kodumaal kui väljas. Õnusta ka neid, kes on üksikisikud ja tulnud abistades maades, et nad vabadust alust ei kasutaks vaid, et nad seda ka valmistaksid", lõpetas ta palvuse.

Helsingborgis toimus aktus täissalva rahvaga Maria koguduses majas. Selle avas korraldajate nimel Ardo Tamm kuna lõpusõnad koos tänuaga esinejale ütles skm. Heimer Erendi.

Kopenhaagenis kogunesid Taani pealinnas eestlased S:t Andrease Ordeni ruumesse. Osavõtt oli seekord eriti rahvarohke. Aktuse avas siin David Karopun ja lõpusõnad lausus Robert Lõhmus.

Nii Kopenhaagenis kui Lundis toimus lõpuks pidu ja koosviibimine ühilauslas. Lundis aktuse lõpukõne pidas A/3 Lõuna-Rootsi Eesti Maja juhatuses esimees Rein Asu.

-O.V.-

Armast varalahkunud miniat,
venna- ja onunaist

**Linda-Marie
Lepp'a**

N-na Kõösel

Sünd. 28.8.1916 Selistes
Surn. 1.3.1974 Torontos

mälestavad sügavas
kurbuses

PAULINE
LYDIA ja ARKADI
ARNE ja JANE
VELLO ja REIN

Lennuväelaste perest lahkus
armas

Linda Braun

Mälestavad kurbuses

LINDA ja KARL ABEL
ELLA ja EVALD DÖRING
ALEKSANDER ILVES
JOHANNES KANT
LEIDA KUUL-KÄO
LIIS ja EDGAR MESIKEp
GERDA PIRBE
MARTA ja RICHARD TEDER

Armast sõpra

Albert Pihlak'ut

mälestavad kurbuses pere-
konnad

KUSTAV JÄRVLEPP
TOOMAS KÜBAR
ANNE PARIK

Armast venda ja
naisevenda

**Mihkel
Orgmäe'd**

Sünd. 31.10.1900 Tallinnas
Surn. 2.3.1974 Tallinnas

mälestavad valkses leinas

ÕDE ja ÕEMEESE
Rootsis

Kallis sugulane
Veterinaaridoktor

Kallistrat Liik

Sünd. 16.3.1908 Eestis
Surn. 23.2.1974 Lane Cove'is
Austraalias

Sügavas kurbuses

PEREKOND KOKLA

Armast
Veterinaaridoktor

Kallistrat Liik'i

leinavad

NIKOLAI ARBUS
MARTIN JUHKAM

Meie sügavaim tänu kõigile,
kes minu kalli mehe ja minu
armsa isa

**Oskar
Vanaaus'i**

surma puhul meile kaastunnet
avaldasid, teda südamliselt
sõnadega mälestasid, matu-
setalitusest osa võtsid ja tema
kalmu pargade ja lilledega
kaunistasid.

ABIKAASA ja TÜTAR

Ed. Hansum 70-aastane

Stockholms tähistab 13. märtsil
70-aastast sünnipäeva tuntud eesti
ettevõtja ins. Eduard Hansumi.

Eesti iseseisva omariikluse aja-
stust silmapaistva ettevõtjana te-
gutsenud meestest, kes jatkanud
tegevust ettevõtjana Rootsis pole
paljuid järele. Insener Eduard
Hansum on üks neist vähestest.

Sündinud Nehatus, Harjumaal
1904 ettevõtja pojana, on juubilar
pärimuselt isalt visa ettevõtja vaimu.
Juba 18-aastasena, võitis ta kibe-
das võistluses oma kätte suurtöö —
Saku ületamise elektrifitseerimise
ja teostas selle edukalt. Kodumaal
töötas Hansumi poolt ehitatud jõe-
jaam tänaseni ja selle marmorsil-
di püsis ka nüüd veel Hansumi
nimi.

Tallinn kasvas kiiresti aedlin-
nade tekimisega. Nõmme, Pirita,
Kose, Viimsi asustusi ja andis
vanale auväärsele peallinnale väe-
rikaid lisaandeid. Uutes linnaosades
asusid rohkelt kaunid elamud aas-
tade keskel. Hansumi ettevõtte viis
läbi Pirita-Kose-Viimsi elektrifit-
seerimise, mis ulatus ka Lasna-
mäele-truule-Meriväljale ja hõlmas
kogu ümbruskonda hulga trans-
formaatorite-alajamade.

Pögenikuna Rootsis on juubilar
jatkanud sitkelt tegevust iseseisva
ettevõtjana mehaanika- ja elektro-
tehnikala alal imetlemisväärse pü-
sivusega, saavutades tähelepanu-
väärseid tulemusi. Temas sädeleb
lakkamata loomistahe.

Oma liiget

**Voldemar
Puhm'i**

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE
ÜHING STOCKHOLMIS

Armast sõpra

**Voldemar
Puhm'i**

mälestab leinas

HANS NAMSENG

Oma armast liiget

**Voldemar
Puhm'i**

mälestab leinas

EESTI RAHVUSLIK
LIIT

EDUARD HANSUM

Kasutades ameerika väljendust,
võib täle õigusega öelda et Hansum
on "self-made-man" täies ulatu-
ses. Nehatu vallakool andis aluse
nooruki teadmistejanule. Tallinna
õhtugümnaasium ja tehnikakool
täiendas neid ja praktiline töö oli
ülikooliks mis võimaldas teostada
laialdast majanduslikku tegevust
selle kavastamisel ja juhtimisel.

Eduard! Sinu sõbralik meel,
ärimehetap ja sõdelev nooruslik
hoiak on aluseks mis veel aas-
tateks, aastakümneteks, võimaldab
edukat tegevust. Jõudu tööle!

SÕBRAD

Tobias...

Algus lk 1

sünnipäev Rootsi eestlaskonna
clavas kultuurilises tegevuses
tähelepanematu mõda ei
lähind," kirjutab kontserdi ar-
vustuses Eduard Reining.

Eva Wilson-Mårtson esineb
muide iseseisva kontserdiga
pühapäeval, 10. märtsil Med-
borgarhuseti suures saalis
mitmekesise ja rikkaliku ka-
vaga. Kontsert algab kell 16.

Lauljatar saadab tuntu-
d saksa pianist Karl Bergen-
mann, kes on ka varem Stock-
holmis esinenud Naan Põllu
saatjana.

1,7 milj. . .

Algus lk 1

tema kogutud töödele, mis li-
muvas lähemal ajal USA-s. Ai-
nult eessõna tehti kättesaadavaks
korrespondentidele
Moskvas.

Lääne ekspordid on hinnatud
vangide arvu praeguses N.
Liidus umbes ühele miljonile,
kellest poliitilisteks on hinnatud
ainult 10 000. Sahharov annab
sootuks masendavama pildi.

Linkhorst...

Algus lk 1

rele jäänud, olles kasvanud nn.
supervõimaks.

Julgeoleku ja koostöö hüüd-
lauset kätte alla pütub Nõu-
kogude Vene kommunistlik
võim endale teed rajada ka üle-
jäänud Lääne-Euroopa haa-
ramiseks oma mõjusfääri.

Euroopa rahvastele ei jääks
sel juhul enam midagi järele
paljukõneldud enesemääramise
õigusest, mille alusel mujal
maailmas nii suur hulk rahvaid
viimastel aastakümnetel on
omale iseseisvuse saavutanud.

Võibolla mitte kohe tänasest
homseni, kuid ükskord hiljem
on Euroopa ühinemine tulemas
ja siis on ka Eestil jälle välja-
vaateid end koos teiste Ida-Eu-
roopa rahvastega ühest sirgu
ajada.

Nii nagu rahu on jagamatu,
nii peab ka rahvaste vabaduse
põhimõtte olema kõikide suhtes
kehtiv.

Konsul Heinsoo meenutas
Konstantin Pätsi, kelle elu ja
saatus on nii tihedalt seotud
Eesti saatusega, et neid teine-
teist eraldada on peaaegu
võimatu.

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Peapiskoplik
kog. Palvep. jumalat. armulauga
10/3 kl. 14 Jakobis, kog. õp. arek)
H. Kiisk, karjasekirja ettelugem
ne, laulur.

ALINGSÄS: Maakirikus palvep.
jumalat. 9/3 kl. 12, õp. Kooli, ar
mulaud, orell P G Strömberg, lau-
lulehed.

ESKILSTUNA: Forsi kirikus
jumalat. 10/3 kl. 14, praost Kool-
meister, orell R. Heinmets, laulur.

GÖTEBORG: Cbg-L-Rootsi
kog. palvep. jumalat. armulauga
Kristiines 10/3 kl. 14, õp. Kooli, orell
P G Strömberg, laululehed.

GÖTEBORG: Ev. Lut. Cbg kog.
palvep. jumalat. St. Pauli 17/3 kl.
14, õp. Wilund, solist, orell L.
Lindblom, laululehed.

ROOTSI EV. LUT. KIRIK

STOCKHOLM: Uppenbarelsen
kirik Hägersten, palvep. jumalat.
10/3 kl. 14, õp. Kõdar, orell P.
Arnd.

EESTI AP. ÕIG. KIRIK

STOCKHOLM: Püha Nikolai
Peakirik, 10/3 kl. 11 Suure Paastu
II pühapäeva liturgia, ülemp. r.
Naal.

SOOME ORTODOKSIKIRIK

VIRSBO: 9/3 kl. 17 Makarovi
majas õhtuteen. ja 10/3 kl. 11 Bruks
kirikus liturgia, teenib ülemp. r.
Juhkam.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Eesti Nellipühi
Kirik. Brävdallag. 11. 10/3 kl. 10
jääb pühapäevakool ära. Kl. 11
jumalat., tunnistused ja E. Lind-
ström. 12/3 kl. 19 kooriharjutus.
Eesti Majas, Walling. 34 vaimulik
lauuluht 23/3 kl. 18.

STOCKHOLM: Normalmali Bap-
tisti Kirik, Norrtullsgatan 37 ju-
malat. 10/3 kl. 14, O. Loogna.

ALINGSÄS: KFUM, Östra Kyr-
kog. 8 B jumalat. 10/3 kl. 11, perek.
Laur.

ESKILSTUNA: Ellimi kirikus
jumalat. 10/3 kl. 15, O. Targama.

GÖTEBORG: Smyrna Eesti
Kog. Parkg. 1, 9/3 kl. 11 öde Alma
Sõnno ärasaatmine Kvibergi kal-
mistul Põhja Risti kabelis. Kl. 18.30
õhtujumalat., perek. Laur. 10/3 kl.
15 jumalat., perek. Laur. Nädala
sees palvet. Hisingeni ja Jonse-
redis.

GÖTEBORG: Linnea-Kirik,
Linnég. 35 jumalat. sõnas ja laulus
10/3 kl. 11, kohal. vennad. Parkg.
11 KFUM palvet. 9/3 kl. 15 ja 13/3
kl. 13.

NORRKÖPING: Tabernaakel,
Kungsg. 26, jumalat. 10/3 kl. 13, E.
Medri jt. Betania, Bräddg. 54 pal-
vet. 9/3 kl. 17 kõnet ja laulu heli-
lindlit.

Wilson. . .

Algus lk 1

Inglise liberaalid märgivad,
et Wilson on nimetanud ameti-
se "vanaaegse sotsialistliku
kabineti" täpselt samast
tüübist kui see, kel juba varem
oli raskusi inglise probleemide
lahendamise.

Inglismaa vajaks praegusel
momendil vitaalselt koondva-
litust, kes on võimaline Ingli-
smaad ühendama, ütleavad li-
beraalid.

Endise peaministri Heathi
kohta aga märgitakse, et ta po-
liitiline karjäär on arvatavasti
lõpi, ka toride erakonnas.

Tallinnas suri 8. veebruaril dip-
loms. August Laupa, sünd. 31. det-
sembril 1886 Järvamaal.

"Kus iganes ka ta põrm peaks
puhkama," ütles kõneleja,
"määstame me teda tähtsatu-
dega ning tema elu olgu peale-
kasvavale generatsioonile ee-
skujuks."

Televisioniprogramm

TV Lõrdag

Suomenkielisel ohjelmat:
Finskepraktika program:
9.30 Tapahtumia. Aktueellit magasin
for finskepraktika.
10.00 Johanna koul. Käymme kat-
sossama minkäläistä on kuulovam-
maisen koulunkäynti.
Johanna skola. Johanna är 10 år
och hörselskadad. Textat på sven-
ska.
10.35 Pienviljelijöitä. Sakari ja Liisa.
Småbrukare. Sakari och Liisa. Textat
på svenska.
10.40 Ihmisia mekin suviyössä. Värl.
Filmkertomus kahden ihmisen elä-
mästä Kuoston saarella Oulujär-
vellä.
Vi är också människor i sommar-
natten. Färg. Om två människors liv
på ön Kuosto i Ule träsk. Textat på
svenska.
11.00 Start. Färg. 23. On Holiday.
11.15–11.40 Filma själv 4. Klippning.
Färg. Textat.
13.45 En français II. Färg. 21. Boules
et balles.
14.00 VM-konstakning. Färg. Från Is-
dansen i München. Bengt Grive.
14.35 Tipsetra. Färg. Lef Larsson
och Lennart Hyland.
17.55 Helgalsrningning från Jokki-
moks kyrka.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Aktuell i veckan. Färg. Textat.
18.30 Stängslat – från Etoshaparken
i Sydvestafrika. Färg.
19.00 Dan Andersson. Färg. Pajso och
Hemlingtan ur diktsamlingen Kol-
vaktarens visor läses av Halvar
Björk till naturbilder från Dalarnas
finnarmark.
19.05 En fot i verkligheten – en i
fantasin. Färg. Beppe besöker
världskrigets stora slagfält.
19.30 Barnen i Eskdale. Färg. Eng-
elskt reportage om en familj i
Yorkshire-distriktet.
20.20 Plank! MED Olle Andersson,
Gus Dahlström, Stig Grybe, Gunnar
"Knas" Lindkvist och Claire Wik-
holm. Färg.
21.00 Aktuell, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35–22.45 Ungkarl på nytt – ameri-
kansk TV-komedi. Färg.
I rollerna: Hal Holbrook, Barbara
Rush, Margot Kidder, Agnes Moo-
rehead, Cloris Leachman, Harvey
Korman.

TELEVISION 2

15.45 En nations födelse – Guinea-
Bissau en f.d portugisisk koloni.
Färg. Lennart Malmer och Ingela
Romare.
16.35 Onedin-linjen. Färg. 4. Snabba
pengar.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Det susar i säven. Färg. Håkan
Serner läser ur Kenneth Grahames
bok. 3. Landsvägen.
17.45 Lilla Anna och Långa Farbrörn.
Färg. 3. Långa Farbrörn blir allde-
les liten.
18.00 Lårdags. Färg.
18.30 Barnen i 47 A – engelsk serie.
Färg. 5. Skolk.
Medverk. Christine McKenna, Nigel
Greaves, Gaynor Hodgson, Russell
Lewis.
19.00 På äldre dar. Färg. Information
och förstörrelse för vuxet folk. Vår-
dar: Jan Gabriellson och My Pers-
son.
19.30 Rapport med väder och sport.
20.00 Min favorithästar – ameri-
kansk film från 1940. Regi: Garson
Karin.
Medverk. Cary Grant, Irene Dunne,
Jail Patrick.
1.25 Anslagstavlan. Färg.
1.30 VM i konstakning. Färg. Från
damernas fria Åkning. Bengt Grive.
2.25–23.00 TV-nytt, väder.

TV Söndag

9.30 Jordbruk 74. Färg. 4. Vallskörd
– göra hö med hötkör.
Suomenkielisel ohjelmat:
Finskepraktika program:
10.00 Uuttavilko.
Nyhetssvekan.
10.30–11.00 Kuneimmat suomalaiset
laulut.

De vackraste sångerna. Första delen
av en konsert i Finlandia-huset i
Helsingfors till förmån för Afrikas
svältdrabbade. Textat på svenska.
16.50 "Jag vet precis!" Att se vad
andra hör. Textat.
17.10 Helen – kvinna av idag. Färg.
8. Mamma.
I rollerna: Alison Fiske, Martin
Shaw, Christopher Ballantyne, Mar-
garet Ward, David Waller.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Jazz i Sverige. Färg. EGBA
jazzgrupp från Stockholm.
18.35 Cykeln. Färg. Tecknad kortfilm
av Björn Jernberg.
18.45 Hång med – Jordan runt! Färg.
Veckofinal. Lennart Hyland och
Per-Erik Lindorm.
19.30 Mikra Preapa. Färg. Grekland
var en gång ett land med gott om
sankmarker och vattenfåglar.
20.00 Vad hände Raoul Wallenberg?
Färg. 3. En bricka i det storspolitiska
spelet. Docent Bernt Schiller kom-
menterar nya fakta i Wallenbergaf-
fären.
20.40 Moment: Svensk grafik idg.
Färg.
21.00 Aktuell, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35–22.05 Sportspegeln.

TELEVISION 2

9.55 Stäm gitarren. Färg.
10.00 Start II. Färg. 22. Friends in the
Country.
10.15 Ta ton! Färg. Spela gitarr och
blockflöjt med Uffe och Clas.
10.35–11.00 Föreläsningsprogram: Om –
Anne som inte vill flytta.
13.00 Sportsöndag med tvåan med
bl a EM i fridrott, VM i isracning
och VM i konstakning – uppvis-
ningen.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Det susar i säven. Färg. 4. Bl-
len.
17.45 Lilla Anna och Långa Farbrörn.
Färg. 4. Lilla Anna och Långa Far-
brörn går mörkret.
18.00 Sant och sänt.
18.30 Sportsöndag med tvåan forts.
med bl a VM-final i handboll i Ber-
lin.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Accordeon Festival. Färg. Inter-
nationell mästarmöte på dragspel
från Scandinavium i Göteborg med
bl a Art van Damme, Joss Basselli,
Gervasio Marcognoni och nordiska
eliten.
20.55 Anslagstavlan. Färg.
21.00 Svensk agent – med rätt att
nästa sig in. Om hemlig säkerhet-
stjänst och infiltration i svenska or-
ganisationer av det slag som förre
IB-agenten Gunnar Ekberg bedrivit.
Program av Mårten Andersson och
Birgitta Bergmark.
21.40 Söndagsdeckaren: Kommiss-
arie Koller. Västyskt kriminalserie
av Herbert Reinecker om brotts var-
dag.
I rollerna: Erik Ode, Günther
Schramm, Reinhard Glennitz, Fritz
Wepper, Maria Becker, Romulad
Pekny, Inl Assmann, Bertha Drews
m fl.
22.40–22.45 TV-nytt, väder.

TV Måndag

Skol-TV:
8.30–8.50 Föreläsnings berättar. Krigs-
skeppet Wassa. Mellanstadiet. Textat.
9.00–9.10 Switch on! 23. Lågstadiet.
9.20–9.40 I Norrland. Färg. 1. Möte
med Norrland. Mellanstadiet.
9.45–10.00 Teknik i vardagslivet. 3.
Optik. Lågstadiet.
10.10–10.30 Näringar och yrken i
Norden. 1. Island. Högstadiet.
10.35–10.55 Ljud – bild – ord. 2. Ensam
hemma. Högstadiet.
11.00 Stäm gitarren. Färg.
11.05–11.25 Ta ton! Färg. Spela gitarr
och blockflöjt.
Skol-TV:
12.00–12.15 Föreläsnings berättar. 3.
Bockstensmannen. Mellanstadie-
12.20–12.40 Fri dramatik. 1. Tjejer är
krångliga. Högstadiet.
12.45–13.05 Liv under mikroskop III.
Högstadiet.
13.35–13.55 Sju gissel. 3. Parasitsjuk-
domar. Gymnasiet.

14.00–14.20 Appell och dokument. 3.
Att registrera verkligheten. Gymna-
siet.
14.30–14.50 Lårarprogram: Musik 4.
16.30 Halvfem: Kan du det här ...
Färg.
16.35 Fantastiska bilder. Färg. Kan
skulpturer tala, kan dom bitas?
16.45–17.00 Nalle Topp och det flyg-
ande tefatet. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Fokarna på Flaxton. Färg.
I rollerna: Andrew Packett, Philip
Baldwin, Victor Winding, Joanna
Jones.
19.30 Scener ur arbetslivet. Den dan-
ska TV-teatern har gjort ett spel
om förhållandena på en stor arbets-
plats.
Man bad femton människor, som inte
var skådespelare, att mötas under
fyra dagar i studio och där ut-
forma handling och repliker på
grundval av "skådespelarnas" egna
erfarenheter.
I rollerna: Merete Arnström, Mo-
gens Brix-Pedersen, Jesper Milsted.
20.50 Dan Andersson. Sista natten i
Paindalen, ur diktsamlingen Kol-
vaktarens visor läses av Halvar
Björk till gamla kolarbilder.
21.00 Aktuell, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35 Hång med! Färg.
21.50–22.00 Mot vägen. Norrlandsäl-
varna och energikrisen. Debatt di-
rekt från Umeåstudien. Programle-
dare: Siewert Ohlman.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Vill du veta. Färg. Staffan och
Kersti berättar.
18.00–18.30 Insändaren.
18.55 Anslagstavlan. Färg.
19.00 TV – folkets kanal. Färg.
19.20 Sydnytt, västnytt, mittnytt,
nordnytt, allehanda.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Kvällsöppet – Birgitta Sands-
tedt och Åke Wilhelmsson.
21.00 Miljöredaktionen: Om medicin-
ska experiment på människor ...
Färg.
21.40 Musik i Tvåan: Opus Johans-
son. Färg. Tonsättaren Sven-Eric
Johansson porträtteras av Gunnar
Möllerstedt.
Avsnitt ur "Fyrverkerimusik",
"Aldringssymfonin" ur Kent An-
derssons "Hemmet", "De fyra ele-
menten", ett orkesterverk ur vilket
vi får höra sviten om vattnet.
"Cello-sonat" som framförs av
Guido Vecchi och Hilja Sarne.
22.30–22.35 TV-nytt, väder.

TV Tisdag

Skol-TV:
9.00–9.20 Människan – en maskin. 2.
Musik i arbete. Mellanstadiet.
10.00 Switch on! 23. Lågstadiet.
10.10 The mystery on the moor. Färg.
1. Out of the Blue. Högstadiet.
Förskoleprogram.
10.30–10.55 Om – Anne som inte vill
flytta. Färg.
11.00–11.15 Start II. Färg. 23. On Ho-
liday.
Skol-TV:
12.00 Klotet 13. Färg. Lågstadiet.
12.20–12.40 Latinamerika. Färg. 1.
Kontrasternas kontinent.
13.10–13.30 Fyra epoker – fyra mil-
ljöer. 3. 1000-talet. Gymnasiet.
13.35–13.55 Energi. Färg. 1. Karne-
nergi. Högstadiet.
Förskoleprogram:
14.30–14.55 Om – Anne som inte vill
flytta. Färg.
16.30–17.00 Halvfem: Tisdagskul med
teckenspråk. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Tratten med musikaliska sväng-
ningar. Färg.
18.30 Sveriges magasin. Färg.
19.10 Pedor 4 år. Färg. Om en mong-
oloid pjke, hans föräldrar och den
dåliga information, som ges om de
hjälpmedeligheter som finns.
19.50 Se utsikter över berget Fuji.
Färg. Hokusai Katsushika (1790–
1849) är en av Japans främste
konstnärer. Mest kända är hans
målningar av det heliga berget Fuji.

20.25 Musiken och vi: Inga träd skall
väcka dig. Färg. Man talar mycket
om hur fult det blir när skogen blir
kalhuggen. Men knappt någon näm-
ner att skogen tillverkar det syre vi
behöver för att andas.
En miljökritisk TV-komposition av
författarinnan Sara Lidman, koreo-
grafer Lillavati, tonsättaren Ingvar
Lidholm och fotografen Ralph M.
Evers.
21.00 Aktuell, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35 Hång med! Färg.
21.45 Arsene Lupin – gentlemannas-
töv. Färg. 3. De grevliga konstskat-
terna.
I rollerna: Georges Descrières, Ber-
nard Graudeau, Roger Carel, Yvon
Bouchard, Thérèse Liotard, Pauline
Larrieu, Henri Tisot.
22.40–22.55 En français II. Färg. 22.
Les parfums.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Vill du veta. Färg.
18.00 Start II. Färg. 23. On Holiday.
18.15 Stäm gitarren. Färg.
18.30–18.40 Ta ton! Färg. Spela gitarr
och blockflöjt med Uffe och Clas.
18.55 Putes tips Färg.
19.00 TV – folkets kanal. Färg.
19.20 Sydnytt, västnytt, mittnytt,
nordnytt, allehanda.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Onedin linjen. Färg. 5. Gula fe-
bern.
Medverk: Peter Gilmore, Anne
Stallybrass, Jessica Benton, Philip
Bond, Michael Billington, Howard
Lang m fl.
20.50 I folkvisiten med Lars-Göran
Ulander, saxofon, och Bertil
Strandberg, trombon, solister i
"Fjället" och "Hjortrommyren".
Dessutom medverkar Janne Schaf-
fer, gitarr, Sture Nordin, bas, Sten
Öberg, trummar, och Berndt Eger-
blad, piano. Färg.
21.00 Dokument utifrån. Färg. Inter-
nationella reportage.
21.40 Kvällsöppet – Birgitta Sands-
tedt och Åke Wilhelmsson.
22.25–22.30 TV-nytt, väder.

TV Onsdag

Skol-TV:
8.30–8.50 Vid Medelhavet åk 5. Färg.
1. Solkust. Mellanstadiet.
9.00 Matematik, åk 2–3. Färg. 1. Sant
eller falskt? Lågstadiet.
9.30–9.40 Människan – en maskin. 1.
Energi genom förbränning. Mellan-
stadiet.
9.45–10.05 Klotet 13. Färg. Lågstadiet.
10.10–10.35 Föda och matspjälkning.
1. Alla mans krämpor. Högstadiet.
11.00–11.20 "Varför får man inte bli
det man vill?" Del 5 i serien Att se
vad andra hör.
Skol-TV:
12.30–12.40 I Australien, åk 6. 1. Des-
tination Australien. Mellanstadiet.
12.45–13.00 Familjekunskap, åk 1–2.
2. Vi har det ju bra nu ... Gymna-
siet.
13.10–13.25 Allmän fysik, åk 1. 2. Stör-
tar och stötförlopp. Gymnasiet.
13.35–13.55 Kraft – arbete – arbete.
3. Arbete och åter arbete. Högsta-
died.
14.00–14.20 Ljud – bild – ord. 2. En-
sam hemma. Högstadiet.
14.30–14.50 Fri dramatik, åk 7–9. 1.
Tjejer är krångliga. Högstadiet.
16.30 Halvfem: Näckrosor. Färg.
Maud Reuterswård berättar.
16.35–16.50 Sagor från en trädgård.
Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Vår fantastiska värld. Färg.
18.30 Sveriges magasin. Färg.
19.30 På kvällskvisten. Färg. Gamla
visor och skillingtryck presenterade
av Leinart Kjellgren och hans vän-
ner.
20.00 Tekniskt magasin. Färg. Redak-
tör: Erik Bergsten.
20.40 Musikprofilen. Färg. På gitarr,
på teater, på gehör gör Eva Möller
sin musik.
21.00 Aktuell, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35 Hång med! Färg.
21.45–22.15 Aktuell special. Från
riksdagens finanspolitiska debatt.

TELEVISION 2

10.00–17.00 Finansdebatt från riksdag-
en. Färg.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Vill du veta. Färg.
18.00–18.40 Dokument utifrån. Färg.
18.55 Start II. Färg. Övningsprogram
23.
19.00 TV 3 – folkets kanal. Färg.
19.20 Sydnytt, västnytt, mittnytt,
nordnytt, allehanda.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Ett dockhem – pjäs av Henrik
Ibsen. Färg. Regi: Arild Brinch-
mann.
Medverk: Knut Risan, Lisa Fjeld-
stad, Per-Theodor Haugen, Bente
Börsum, Ole-Jørgen Nilsen, Ingrid
Övre Viik, Unn Vibeke Hol.
22.25 TV-nytt, väder.
22.30–23.15 Kvällsöppet – Birgitta
Sandstedt och Åke Wilhelmsson.
Färg.

TV Torsdag

Skol-TV:
8.30–8.50 Föreläsnings berättar, åk 5.
Gruvan. Mellanstadiet. Textat.
9.00 Latinamerika, åk 9. Färg. 1.
Kontrasternas kontinent. Högsta-
died.
9.20–9.40 Matematik, åk 2–3. Färg. 1.
Sant eller falskt? Lågstadiet.
9.45 Lårarprogram R o S. 1. Rena
rama rytmen.
10.10–10.30 TV-teater för lågstadiet.
"Varför?" Lågstadiet.
10.35–10.55 Familjekunskap, åk 1–2.
1. Inte menar jag nåt illa ... Gym-
nasiet.
11.00–11.15 En français II. Färg. 22.
Les parfums.
Skol-TV:
11.30–11.55 Lårarprogram R o S. 1.
Rena rama rytmen.
12.00–12.15 Föreläsnings berättar, åk 4.
4. Borgen. Mellanstadiet.
12.30 Lårarprogram R o S. 2. Redovi-
sade rytmer.
12.45–13.05 The mystry on the moor.
Färg. 2. Object of Interest. Högsta-
died.
16.30 Halvfem: Hemma hos Elsa.
Färg. 4. Elsa tar karbad.
16.40–16.55 Andrew och sjöjungfrun.
Färg. Tecknad engelsk folksaga.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Børnjournalen. Färg.
18.30 Sveriges magasin. Färg.
19.30 Helen – kvinna av idag. Färg.
20.20 Musik på bruket. Färg. I denna
film av Ralph M. Evers mter vi Or-
chestra bruksorkester.
20.30 Fokus. Färg.
21.00 Aktuell, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35 Hång med! Färg.
21.45–22.35 Habib Bourguiba –
franskt porträtt av Tunisens pres-
dent. Färg.

TELEVISION 2

17.00 Förskoleprogram: Lek och lär
– om bostaden. Färg.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Vill du veta. Färg.
18.00 Fråga om medicin! Färg.
18.30 Jordbruk 74. Färg. 5. Vallskörd.
19.00 Riksbildning. Färg.
19.20 Sydnytt, västnytt, mittnytt,
nordnytt, allehanda.
19.30 Rapport med väder.
20.00 "Varför får man inte bli det
man vill – femte programet i se-
rien Att se vad andra hör. Textat.
20.20 Bara kroppar. Färg. Ett pro-
gram med transparenta reliefer som
konstnären Barbro Bäckström gör.
20.30 De trä från Haparanda. Färg. 5.
Lund – Köpenhamn.
Medverk: Stefan Ekman, Ernst-
Hugo Järegård, Hans Enback, Lef
Forsberg, Ole Björning, Jan
Bergquist, Ole Asbrink, Jarl Bors-
sen, Olof Euckard.
21.00 Från kast till klimatthure.
Färg. Sven Gréen och Lars-Thure
Ljungdahl om utvecklingen från
gärldagens växthus till morgonda-
gens drivkammare.
21.55 Anslagstavlan. Färg.
21.30 Sportnytt.
22.00 Kvällsöppet – Birgitta Sands-
tedt och Åke Wilhelmsson.
22.45–23.50 TV-nytt, väder.